

Bruselj, 7. december 2023
(OR. en)

16521/23

**Medinstitucionalna zadeva:
2023/0081(COD)**

**COMPET 1247
IND 680
MI 1104
BETREG 40
DIGIT 294
ECOFIN 1347
EDUC 474
ENER 684
POLCOM 306
RECH 549
CODEC 2436**

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	16056/23
Št. dok. Kom.:	7613/23 + ADD1
Zadeva:	Predlog uredbe o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev evropskega ekosistema proizvodnje proizvodov neto ničelnih tehnologij (akt o neto ničelni industriji) – <i>izid posvetovan</i>

V prilogi vam pošiljamo besedilo splošnega pristopa o zadevnem predlogu, ki ga je Svet za konkurenčnost odobril na seji 7. decembra 2023.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev evropskega ekosistema proizvodnje proizvodov
neto ničelnih tehnologij (akt o neto ničelni industriji)**

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe ter člena 192(1) Pogodbe v povezavi s členi 16 do 18 te uredbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij²,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Neto ničelna preobrazba že zdaj povzroča velike industrijske, gospodarske in geopolitične premike po vsem svetu, ki bodo postali še bolj izraziti, ko bo svet napredoval v svojih prizadevanjih za razogljichenje.

¹ UL C 349, 29.9.2023, str. 179.

² UL C 254, 26.10.2023, str. 254.

- (1a) Zaradi zapletenosti in nadnacionalnega značaja neto ničelnih tehnologij bi neusklajeni nacionalni ukrepi za zagotovitev dostopa do teh tehnologij zelo verjetno izkrivljali konkurenco in razdrobili enotni trg. Neusklajeni ukrepi držav članic bi lahko privedli do tega, da bi za akterje na trgu veljali različni predpisi, ki bi v državah članicah omogočali različne ravni dostopa do oskrbe z neto ničelnimi tehnologijami, kar bi lahko vključevalo različne ravni podpore za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, različna pravila in neusklajene oblike javnega naročanja, uporabo neusklajenih in različno dolgih postopkov za izdajo dovoljenj, to pa bi oviralo čezmejno trgovino med državami članicami in posledično pravilno delovanje notranjega trga. Za zaščito delovanja enotnega trga je torej treba ustvariti skupni pravni okvir Unije, ki bo omogočil skupno obravnavo tega osrednjega izziva s povečanjem odpornosti Unije in zanesljivosti oskrbe na področju neto ničelnih tehnologij.

- (1b) Obenem se je Unija zavezala pospešenemu razogljičenju gospodarstva in ambiciozni uvedbi obnovljivih virov energije, da bi do leta 2050 dosegla podnebno nevtralnost ali neto ničelne emisije (emisije, potem ko se odštejejo odvzemi). Ta cilj predstavlja srčiko evropskega zelenega dogovora in posodobljene industrijske strategije EU ter je skladen z zavezanostjo Unije svetovnemu podnebnemu ukrepanju v okviru Pariškega sporazuma³. Za uresničitev cilja podnebne nevtralnosti Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega Parlamenta in Sveta⁴ določa zavezujoč podnebni cilj Unije glede zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030 v primerjavi z letom 1990. Cilj predlaganega svežnja „Pripravljeni na 55“⁵ je uresničiti podnebni cilj Unije do leta 2030, v ta namen pa revidira in posodablja zakonodajo Unije.
- (1c) Poleg tega je v sporočilu o industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo⁶ določen celovit pristop za podporo povečanju tehnologije čiste energije na podlagi štirih stebrov. Cilj prvega stebra je ustvariti regulativno okolje, ki poenostavlja in racionalizira izdajanje dovoljenj za nove obrate za proizvodnjo in sestavljanje neto ničelnih tehnologij ter olajšuje povečanje neto ničelne industrije Unije. Cilj drugega stebra načrta je spodbuditi naložbe v proizvodnjo neto ničelnih tehnologij in njihovo financiranje. Tretji steber zadeva razvoj spretnosti, potrebnih za uresničevanje prehoda, in povečanje števila usposobljenih delavcev v sektorju tehnologij čiste energije. Četrti steber se osredotoča na trgovino in diverzifikacijo oskrbovalne verige s kritičnimi surovinami. To vključuje oblikovanje kluba za kritične surovine, da bi skupaj s podobno mislečimi partnerji okrepili oskrbovalne verige in poskrbeli za diverzifikacijo dobaviteljev kritičnih vhodnih surovin.

³ Sklep Sveta (EU) 2016/1841 z dne 5. oktobra 2016 o sklenitvi Pariškega sporazuma, sprejetega na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, v imenu Evropske unije (UL L 282, 19.10.2016, str. 4).

⁴ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij. „Pripravljeni na 55“: uresničitev podnebne cilja EU za leto 2030 na poti do podnebne nevtralnosti. COM(2021) 550 final z dne 14. julija 2021.

⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Industrijski načrt v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo, COM(2023) 62 final z dne 1. februarja 2023.

- (2) Enotni trg zagotavlja ustrezno okolje za omogočanje čezmejnega dostopa do tehnologij, potrebnih za doseganje podnebne in energetskega cilja Unije, in sicer v zadostnem obsegu in dovolj hitro. Pot do podnebne nevtralnosti pomeni velike priložnosti za povečanje neto ničelne industrije Unije z izkoriščanjem moči enotnega trga, in sicer prek spodbujanja naložb v tehnologije, ki omogočajo razogljičenje naših gospodarskih sektorjev, od oskrbe z energijo do prevoza, stavbnega sektorja in industrije. Močna neto ničelna industrija v Evropski uniji lahko precej pripomore k učinkovitemu doseganju podnebnih in energetskih ciljev Unije ter podpiranju drugih ciljev zelenega dogovora, hkrati pa ohranja in ustvarja kakovostna delovna mesta in rast.
- (7) Za uresničitev podnebnih in energetskih ciljev do leta 2030 je treba prednost nameniti energijski učinkovitosti. Varčevanje z energijo je najcenejši, najvarnejši in najčistejši način za uresničitev teh ciljev. „Energijska učinkovitost na prvem mestu“ je splošno načelo energetske politike EU in ima praktične posledice za odločitve politike in naložbene odločitve. Zato je bistveno povečati zmogljivosti Unije za proizvodnjo energijsko učinkovitih tehnologij, kot so toplotne črpalke, daljinsko ogrevanje in hlajenje ter tehnologije pametnih omrežij, ki EU pomagajo pri zmanjšanju in obvladovanju porabe energije.

- (8) Zaradi ciljev Unije glede razogljichenja, zanesljivosti oskrbe z energijo, digitalizacije energetskega sistema in elektrifikacije povpraševanja, na primer v mobilnosti, in potrebe po dodatnih in hitrejših polnilnih mestih je treba precej razširiti električna omrežja v Evropski uniji, tako na ravni prenosa kot na ravni distribucije. Na ravni prenosa so za priključitev energije iz obnovljivih virov na morju med drugim potrebni visokonapetostni sistemi prenosa z enosmernim tokom (sistemi HVDC); na ravni distribucije pa priključitev ponudnikov električne energije in upravljanje prožnosti na strani povpraševanja temelji na naložbah v inovativne omrežne tehnologije, kot so pametno polnjenje električnih vozil (EVSC), energijsko učinkovite stavbe ter industrijska avtomatizacija in pametne krmilne naprave, napredna merilna infrastruktura (AMI) in sistemi upravljanja z energijo v domovih (HEMS). Električno omrežje mora vzajemno delovati s številnimi akterji ali napravami na podlagi natančne preverljivosti in posledične razpoložljivosti podatkov, kar omogoča prožnost, pametno polnjenje in pametne stavbe s pametnimi električnimi omrežji, to pa prinaša odziv odjemalcev na strani povpraševanja in povečano uporabo energije iz obnovljivih virov. Priključitev neto ničelnih tehnologij na omrežje Evropske unije zahteva veliko povečanje proizvodnih zmogljivosti električnih omrežjih na področjih, kot so kabli na kopnem in na morju, transformatorske postaje ter transformatorji.
- (9) Zato so potrebna dodatna prizadevanja politike, da se izboljšajo tržni pogoji za tiste tehnologije, ki so na voljo na trgu, poveča zanesljivost oskrbe za neto ničelne tehnologije in njihove oskrbovalne verige, zmanjša razdrobljenost trga ter zagotovi ali okrepi splošna odpornost in konkurenčnost energetskega sistema Unije, hkrati pa zagotovi dober potencial za hitro povečanje za podporo podnebnemu cilju Unije za leto 2030. To vključuje dostop do varnih in trajnostnih virov najboljših goriv, kot je opisano v uvodni izjavi 8 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2022/1214.

- (10) Za uresničitev ciljev za leto 2030 je treba posebno pozornost nameniti nekaterim neto ničelnim tehnologijam, ki veljajo za strateške, tudi z vidika njihovega pomembnega prispevka k prizadevanjem za podnebno nevtralnost do leta 2050. Te strateške neto ničelne tehnologije imajo ključno vlogo pri odprti strateški avtonomiji Unije, saj državljanom zagotavljajo dostop do čiste, cenovno dostopne in zanesljive energije. Za te tehnologije bi se morali glede na vlogo, ki jo imajo, uporabljati racionalni in učinkoviti postopki za izdajo dovoljenj, imeti bi morale status največjega možnega nacionalnega pomena, ki ga omogoča nacionalno pravo, in prejemati dodatno podporo za privabljanje naložb, kljub temu pa bi morale še vedno izpolnjevati obveznosti EU in mednarodne obveznosti na podlagi direktiv o naravi in Aarhuške konvencije. Strateške neto ničelne tehnologije bi morale biti na voljo na trgu, imeti dober potencial za hitro povečanje in dosegati raven tehnološke pripravljenosti vsaj 8. Takšne tehnologije bi morale okrepiti zanesljivost oskrbovalnih verig v Uniji, hkrati pa prispevati k ciljem Unije glede razogljičenja in izboljšati delovanje enotnega trga.
- (10a) Na seznamu strateških neto ničelnih tehnologij so tudi tehnologije, ki ne veljajo za vir čiste in varne energije v vseh državah članicah. To je v skladu z njihovo pravico, da same odločajo o izbiri med različnimi viri energije, splošni strukturi svoje oskrbe z energijo in industrijski politiki. Da bi zaščitili te pravice, seznam strateških tehnologij ne posega v dodelitev sredstev v okviru sedanjega večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, zlasti v smislu meril za upravičenost do dodelitve in meril za dodelitev v zvezi z energetske tehnologijami v skladih Unije, vključno s tistimi, ki se financirajo s pravicami iz sistema trgovanja z emisijami ali podporo EIB. Od države članice se ne bi smelo zahtevati, da kot strateške prizna projekte, ki podpirajo vrednostno verigo za tehnologijo, ki za zadevno državo članico ni sprejemljiva v njeni mešanici energijskih virov.
- (11) Za zagotovitev odpornosti prihodnjega energetskega sistema Unije bi bilo treba povečanje izvesti vzdolž celotne oskrbovalne verige zadevnih tehnologij, pri tem pa zagotoviti popolno usklajenost in dopolnjevanje z [aktom o kritičnih surovinah] in aktom o čipih.

- (11-b) Ta uredba bi morala dopolnjevati [akt o kritičnih surovinah] z osredotočanjem na proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, in sicer končnih proizvodov, ključnih komponent in posebnih strojev, ki se uporabljajo za njihovo proizvodnjo. [Akt o kritičnih surovinah] je osredotočen na del oskrbovalne verige od dobavitelja do proizvajalca, zlasti na kritične surovine ter na njihovo pridobivanje, predelavo in recikliranje. Te so nepogrešljive za najrazličnejše strateške sektorje, med drugim za neto ničelno industrijo in digitalno industrijo, pa tudi za letalski in vesoljski ter obrambni sektor. Ta uredba in [akt o kritičnih surovinah] sledita isti logiki spodbujanja gospodarske upravičenosti, izboljšanja in zagotavljanja ustreznih spretnosti ter podpiranja naložb, zato delujeta v sinergiji pri regulativni podpori vzdolž celotne oskrbovalne verige proizvodnje neto ničelnih tehnologij v Uniji. V tej uredbi je pojasnjeno, da se uporablja tudi za predelane materiale, ki so bistvena komponenta neto ničelnih tehnologij, razen kritičnih surovin, ki spadajo na področje [akta o kritičnih surovinah].
- (11-a) Končni proizvodi in posebne komponente, ki so bistveni za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, so neizčrpno navedeni v Prilogi X in vključujejo končne proizvode in njihove komponente, ki jih proizvajajo in z njimi trgujejo podjetja, vključno s predelanimi materiali, ne pa tudi surovine, ki jih ureja [akt o kritičnih surovinah]. V primeru integriranih proizvodnih obratov, v katerih se proizvajajo materiali, ki spadajo na področje uporabe [akta o kritičnih surovinah] in te uredbe, bi bilo treba področje uporabe, ki se uporablja za obrat, določiti glede na končni proizvod obrata. Za posebne komponente in posebne stroje, ki niso zajeti v Prilogi X, se še vedno lahko uporablja ta uredba, če predlagatelj projekta pristojnemu nacionalnemu organu predloži elemente, na primer tržne študije ali sporazume o odjemu, ki dokazujejo, da se posebne komponente ali posebni stroji uporabljajo predvsem za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, razen kritičnih surovin, ki spadajo na področje uporabe akta o kritičnih surovinah.

(11a) Da bi rešili težave z zanesljivostjo oskrbe ter pripomogli k podpiranju odpornosti energetskega sistema Unije in prizadevanj za razogljičenje in posodobitev, se mora zmogljivost za proizvodnjo neto ničelne tehnologije v Uniji povečati. Unija mora zagotoviti, da bo regulativno okolje proizvajalcem tehnologij sončne fotovoltaike v Uniji omogočalo, da bodo lahko povečali svojo konkurenčno prednost in izboljšali možnosti za zanesljivost oskrbe, pri čemer naj bi do leta 2030 dosegli vsaj 30 gigavatov operativne zmogljivosti za proizvodnjo fotovoltaike vzdolž celotne fotovoltaične vrednostne verige, kar je skladno s cilji v okviru evropskega zavezništva za fotovoltaično industrijo, ki je podprto v strategiji Unije za sončno energijo⁷. Unija mora zagotoviti, da bo regulativno okolje proizvajalcem tehnologij vetrne energije in toplotnih črpalk v Uniji omogočalo, da bodo lahko utrdili svojo konkurenčno prednost ter v tem desetletju ohranili ali povečali svoje sedanje tržne deleže, v skladu z napovedmi Unije glede uvajanja tehnologije za uresničitev energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030⁸. To pomeni proizvodno zmogljivost Unije za vetrno energijo vsaj 36 GW oziroma vsaj 31 GW za toplotne črpalke leta 2030. Proizvajalcem baterij in elektrolizatorjev v Uniji je treba zagotoviti regulativno okolje, ki jim bo omogočalo, da bodo lahko utrdili svoj vodilni tehnološki položaj in aktivno prispevali k oblikovanju teh trgov. Za tehnologije baterij bi to pomenilo, da mora prispevati k ciljem evropskega zavezništva za baterije in si prizadevati, da bi proizvajalci baterij v Uniji zadostili skoraj 90 % letnega povpraševanja po baterijah v Uniji, kar bi leta 2030 pomenilo proizvodno zmogljivost Unije vsaj 550 GWh. Za proizvajalce elektrolizatorjev v EU načrt REPowerEU predvideva 10 milijonov ton domače proizvodnje obnovljivega vodika in uvoz do 10 milijonov dodatnih ton obnovljivega vodika do leta 2030.

⁷ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Strategija EU za sončno energijo, SWD(2022) 148 final z dne 18. maja 2022.

⁸ V skladu s cilji REPowerEU, navedenimi v načrtu REPowerEU, COM(2022) 230 final, in priloženim delovnim dokumentom služb Komisije o izvajanju akcijskega načrta REPower EU: naložbene potrebe, pospeševalnik za vodik in doseganje ciljev glede biometana, priložen dokumentu: Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, Načrt REPowerEU, SWD(2022) 230 final z dne 18. maja 2022.

Za zagotovitev, da bo vodilni tehnološki položaj EU pomenil tudi vodilni položaj na področju komercializacije, kot je podprto v skupni izjavi Komisije in evropskega zavezništva za čisti vodik o elektrolizatorjih, bi bilo treba proizvajalcem elektrolizatorjev v EU omogočiti, da še bolj povečajo svojo zmogljivost, tako da bi do leta 2030 skupna nameščena in uvedena zmogljivost za elektrolizatorje dosegla vsaj 100 GW vodika.

Proizvajalci letalskih in pomorskih goriv v Uniji morajo nadalje razvijati in proizvajati trajnostna alternativna goriva ter povečevati njihovo uporabo, da bi znatno prispevali k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov v prometnem sektorju za 90 % do leta 2050 in izpolnili obveznosti iz uredbe [ReFuel EU Aviation/Fuel EU maritime]. To močno podpira tudi industrijsko zavezništvo za vrednostno verigo obnovljivih in nizkoogljičnih goriv. Unija mora zagotoviti, da bosta regulativno okolje in okvir podpore za proizvajalce tehnologij trajnostnih letalskih in pomorskih alternativnih goriv tem proizvajalcem omogočila povečanje njihovih proizvodnih zmogljivosti v celotni vrednostni verigi goriv, od zbiranja in dobave surovin do mešanja, vključno z zmogljivostmi za pretvorbo in rafiniranje.

- (11b) Vse te cilje je treba upoštevati skupaj, pa tudi, da je proizvodna zmogljivost Unije za določene elemente oskrbovalne verige (kot so razsmerniki ter sončne celice, rezine in ingoti za fotovoltaike ali katode in anode za baterije) majhna. Da bi pripomogli k odpravi uvozne odvisnosti in pomislekov glede ranljivosti ter zagotovili uresničitev podnebnih in energetskih ciljev Unije, se predlaga splošna referenčna vrednost za proizvodnjo strateških proizvodov neto ničelnih tehnologij v Evropski uniji, pri čemer bi si morali prizadevati za podobno referenčno vrednost za neto ničelne tehnologije. Prizadevati bi si morali, da bi se letna zmogljivost Unije za neto ničelne tehnologije do leta 2030 približala skupni letni proizvodni referenčni vrednosti vsaj 40 % letnih potreb po uvajanju strateških neto ničelnih tehnologij ali jo dosegla.

- (11d) Hkrati bodo proizvodi neto ničelne tehnologije prispevali k odpornosti in zanesljivosti oskrbe s čisto energijo v Uniji. Zanesljiva oskrba s čisto energijo je osnovni pogoj za gospodarski razvoj ter za javni red in varnost. Proizvodi neto ničelne tehnologije bodo koristili tudi drugim strateško pomembnim gospodarskim sektorjem, kot sta kmetovanje in proizvodnja hrane, saj bodo zagotovili dostop do čiste energije in strojev po konkurenčnih cenah, s čimer bodo trajnostno prispevali k prehranski varnosti v EU in k zagotavljanju vse večje uporabe alternativ na biološki osnovi v krožnem gospodarstvu. Enako bo uresničitev podnebnih ciljev Unije pomenila gospodarsko rast in socialno blaginjo.
- (11e) Da bi Unija ohranila konkurenčnost in zmanjšala sedanje strateške uvozne odvisnosti, kar zadeva ključne proizvode neto ničelnih tehnologij in njihove oskrbovalne verige, hkrati pa preprečila, da bi se vzpostavile nove, mora še naprej krepiti svojo industrijsko bazo na področju neto ničelnih tehnologij ter postati bolj konkurenčna in prijazna do inovacij. Unija mora omogočiti hitrejši, enostavnejši in bolj predvidljiv razvoj proizvodne zmogljivosti, obenem pa zmanjšati upravno breme in odpraviti čezmejne ovire.
- (11f) Za čimprejšnje uvajanje in širjenje projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, s čimer bo zagotovljena zanesljivost oskrbe z neto ničelnimi tehnologijami v Uniji, je pomembno, da se poskrbi za učinkovitost pri načrtovanju in varnost naložb s kar najmanjšim upravnim bremenom za predlagatelje projektov. Zato bi bilo treba postopke držav članic za izdajo dovoljenj za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij racionalizirati, hkrati pa zagotoviti, da so taki projekti varni, zaščiteni, okoljsko trajnostni ter skladni z okoljskimi, socialnimi in varnostnimi zahtevami. Okoljska zakonodaja Unije določa skupne pogoje za potek in vsebino nacionalnih postopkov za izdajo dovoljenj, s čimer zagotavlja visoko raven varstva okolja.

S podelitvijo statusa neto ničelnega strateškega projekta ne bi smeli posegati v veljavne pogoje za izdajo dovoljenj za zadevne projekte, vključno s pogoji iz Direktive 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁹, Direktive Sveta 92/43/EGS¹⁰, Direktive 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹¹, Direktive 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta¹², Direktive 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹³ ter Direktive (EU) 2010/75 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁴.

- (11g) Hkrati nepredvidljivost, zapletenost in včasih predolgo trajanje nacionalnih postopkov za izdajo dovoljenj ogrožajo varnost naložb, ki je potrebna za učinkovit razvoj projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij. Da bi torej države članice zagotovile in pospešile učinkovito izvajanje, bi morale imeti racionalizirane in učinkovite postopke za izdajo dovoljenj. Poleg tega bi morali neto ničelni strateški projekti na nacionalni ravni veljati za nujne in zato imeti prednostni status v vseh sodnih postopkih in postopkih za reševanje sporov, povezanih z njimi, če in kolikor nacionalno pravo določa takšne nujne postopke, pri tem pa se pristojnim organom ne bi smelo preprečiti, da racionalizirajo izdajanje dovoljenj za druge projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, ki niso neto ničelni strateški projekti, ali splošneje.

⁹ Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L 26, 28.1.2012, str. 1).

¹⁰ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

¹¹ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1).

¹² Direktiva 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi, ki spreminja in nato razveljavlja Direktivo Sveta 96/82/ES.

¹³ Direktiva 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode (UL L 143, 30.4.2004, str. 56).

¹⁴ Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) (prenovitev) (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).

- (11h) Organi, pristojni za izdajo dovoljenj, bi morali glede na svojo vlogo pri zagotavljanju zanesljivosti oskrbe z neto ničelnimi tehnologijami v Uniji ter glede na svoj prispevek k odprti strateški avtonomiji ter zelenemu in digitalnemu prehodu Unije neto ničelne strateške projekte šteti za projekte v javnem interesu. Organ, pristojen za izdajo dovoljenj, lahko na podlagi svoje ocene za vsak primer posebej sklene, da je javni interes, s katerim je povezan projekt, pomembnejši od javnih interesov, povezanih z varstvom narave in okolja, ter da je posledično projekt mogoče dovoliti, če so izpolnjeni vsi ustrezni pogoji iz Direktive 2000/60/ES, Direktive 92/43/EGS in Direktive 2009/147/ES¹⁵ ali [uredbe o obnovi narave].
- (11i) Za zmanjšanje kompleksnosti ter povečanje učinkovitosti in preglednosti bi morali imeti predlagatelji projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij možnost sodelovanja z imenovano kontaktno točko, ki skrbi za lažje izvajanje in usklajevanje celotnega postopka za izdajo dovoljenja ter lažjo izdajo celovite odločbe v predpisanem roku. V ta namen bi morale države članice imenovati eno ali več enotnih kontaktnih točk. Če se država članica odloči, da bo imenovala več kot eno kontaktno točko, bi morala predlagateljem projektov zagotoviti jasne informacije o tem, katera kontaktna točka je pristojna za njihov projekt. Odločitev o tem, ali naj bo imenovana kontaktna točka tudi organ, ki sprejema odločbe o izdaji dovoljenja ali ne, bi morala biti prepuščena državi članici. Imenovana kontaktna točka bi morala predlagatelje projektov vsaj obvestiti o celoviti odločbi. Naloge imenovane kontaktne točke se glede na notranjo organizacijo države članice lahko pod enakimi pogoji prenesejo na drug organ na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni.

¹⁵ Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26.1.2010, str. 7–25).

- (11j) Za zagotovitev jasnosti glede statusa izdaje dovoljenja za neto ničelne strateške projekte, bi morale države članice zagotoviti, da se vsak spor v zvezi s postopkom za izdajo dovoljenja pravočasno razreši. V ta namen bi morale države članice zagotoviti, da imajo vložniki in predlagatelji projektov dostop do enostavnega postopka za reševanje sporov ter da so neto ničelni strateški projekti obravnavani kot nujni v vseh sodnih postopkih in postopkih za reševanje sporov, povezanih z njimi, hkrati pa zagotoviti spoštovanje pravice do obrambe, če in kolikor nacionalno pravo določa takšne nujne postopke.
- (11k) Da bi imela lahko podjetja in predlagatelji projektov, vključno s čezmejnimi projekti, neposredne koristi od notranjega trga brez nepotrebnega dodatnega upravnega bremena, Uredba (EU) 2018/1724 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁶, s katero je bilo vzpostavljeno enotno digitalno vstopno mesto, določa splošna pravila za zagotavljanje informacij, postopkov in storitev za pomoč, pomembnih za delovanje notranjega trga, na spletu. Informacije, ki jih je treba prek imenovane kontaktne točke predložiti nacionalnim pristojnim organom v okviru postopkov za izdajo dovoljenj, ki jih ureja ta uredba, bodo določene v Prilogi I k Uredbi (EU) 2018/1724 po njeni spremembi s to uredbo, povezani postopki pa so vključeni v njeno Prilogo II, kar pomeni, bodo predlagateljem projektov na voljo postopki, ki jih je mogoče v celoti opraviti na spletu, in storitve tehničnega sistema po načelu „samo enkrat“. Imenovane kontaktne točke, ki v skladu s to uredbo delujejo kot enotne kontaktne točke, so vključene na seznam storitev za pomoč in reševanje težav v Prilogi III k Uredbi (EU) 2018/1724.

¹⁶ Uredba (EU) 2018/1724 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. oktobra 2018 o vzpostavitvi enotnega digitalnega portala za zagotavljanje dostopa do informacij, do postopkov ter do storitev za pomoč in reševanje težav ter o spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 (UL L 295, 21.11.2018, str. 1).

(111) Postopki za izdajo dovoljenj za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij so zapleteni in trajajo od dveh do sedem let, odvisno od države članice, tehnologije in segmenta vrednostne verige. Glede na velikost potrebnih naložb – zlasti za gigatovarniške projekte, ki so potrebni za doseganje pričakovane ekonomije obsega – neustrezno izdajanje dovoljenj ustvarja dodatno in pogosto škodljivo oviro za povečanje proizvodne zmogljivosti za neto ničelne tehnologije v Uniji. Da bi se predlagateljem projektov in drugim vlagateljem zagotovili varnost in jasnost, potrebni za povečanje razvoja projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, bi morale države članice zagotoviti, da postopek za izdajo dovoljenja, povezan s takimi projekti, ne prekorači predhodno določenih rokov. Postopek za izdajo dovoljenja za neto ničelne strateške projekte ne bi smel trajati več kot dvanajst mesecev za obrate z letno proizvodnjo 1 GW ali več in devet mesecev za obrate z letno proizvodnjo manj kot 1 GW. Postopek za izdajo dovoljenja za vse druge projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ne bi smel trajati več kot 18 mesecev za obrate z letno proizvodnjo več kot 1 GW in 12 mesecev za obrate z letno proizvodnjo manj kot 1 GW. Za neto ničelne tehnologije, za katere merilo GW ni pomembno, kot so omrežne tehnologije, tehnologije zajemanja in shranjevanja ogljika ali tehnologije zajemanja in uporabe ogljika, bi se morale uporabljati zgornje meje zgoraj navedenih rokov. Vendar prvo fazo presoje vplivov na okolje iz direktive o presoji vplivov na okolje (2011/92/EU), ki vključuje pripravo poročila o presoji vplivov na okolje, pogosto v največji meri izpelje predlagatelj projekta. Ta faza zato ne bi smela biti vključena v roke, ki jih morajo države članice spoštovati, kot je določeno v postopku za izdajo dovoljenj. Poleg tega bi morale imeti države članice možnost, da v izjemnih primerih – glede na naravo, kompleksnost, lokacijo ali velikost predlaganega projekta – podaljšajo roke. Takšni izjemni primeri bi lahko vključevali nepredvidene okoliščine, zaradi katerih je treba dodati ali dokončati okoljske presoje v zvezi s projektom, ali po potrebi zamude zaradi postopkov razlastitve.

- (11m) Poleg tega bi bilo treba zaradi pomena neto ničelnih strateških projektov za oskrbo Unije z energijo nekatere upravne omejitve delno odpraviti ali poenostaviti za pospešitev njihovega izvajanja.
- (11n) Okoljske presoje in dovoljenja, ki so potrebni v skladu s pravom Unije, vključno v zvezi z vodo, tlemi, zrakom, ekosistemi, habitati, biotsko raznovrstnostjo in pticami, so sestavni del postopka za izdajo dovoljenja za projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij in bistven zaščitni ukrep za zagotovitev, da se škodljivi vplivi na okolje preprečijo ali zmanjšajo. Vendar bi bilo treba za zagotovitev, da so postopki za izdajo dovoljenj za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij predvidljivi in pravočasni, izkoristiti vsako možnost za racionalizacijo potrebnih presoj in dovoljenj, hkrati pa ohraniti raven varstva okolja. V zvezi s tem bi bilo treba zagotoviti združitev potrebnih presoj, da se prepreči nepotrebno prekrivanje, in tudi zagotoviti, da se predlagatelji projektov in pristojni organi izrecno dogovorijo o obsegu združene presoje še pred izvedbo presoje, da se prepreči nepotrebno nadaljnje ukrepanje.
- (11o) Konflikti glede rabe zemljišč lahko povzročijo ovire za uvajanje projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij. Dobro zasnovani načrti, vključno s prostorskimi načrti in določanjem namenske rabe zemljišč, ki upoštevajo potencial za izvajanje projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, se pripravijo z javno udeležbo in vključujejo oceno morebitnih vplivov na okolje, zato lahko pomagajo uravnovesiti javno dobro in interese, to pa zmanjša možnosti za konflikt in pospeši trajnostno uvajanje projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij v Uniji. Zato bi bilo treba pristojne nacionalne, regionalne in lokalne organe spodbujati, naj v pripravo načrtov po potrebi vključijo določbe za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti.

- (11oa) Države članice bi lahko uporabile tudi druge instrumente politike za podporo proizvodnje neto ničelnih tehnologij in strateških neto ničelnih tehnologij na določenih geografskih območjih. Ti instrumenti politike lahko med drugim vključujejo povezovanje proizvajalcev neto ničelnih tehnologij v grozde, pospešitev postopka za izdajo dovoljenja, vzpostavitev preskusnih zmogljivosti za neto ničelne tehnologije, omogočanje regulativnih peskovnikov, pomoč pri čezmejnem sodelovanju, olajšanje priključitve v električno omrežje, spodbujanje fizične in digitalne infrastrukture ter čiste energije. Te instrumente bi morali določiti nacionalni ali lokalni organi in bi se lahko uporabljali za nova območja ali obstoječa industrijska območja.
- (11p) Določiti je treba tudi ukrepe, s katerimi bo Unija uresničila cilj 50 milijonov ton letne operativne zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ do leta 2030, s tem pa podprla razogljičenje evropske industrije in boj proti podnebnim spremembam.
- (13) Razvoj rešitev za zajemanje in shranjevanje ogljika za industrijo ovira neuspešno usklajevanje. Po eni strani kljub vse večji cenovni spodbudi za CO₂, zagotovljeni s sistemom EU za trgovanje z emisijami, da bi industrija vlagala v zajemanje emisij CO₂, zaradi česar bi bile take naložbe ekonomsko vzdržne, obstaja veliko tveganje, da dostop do geoloških območij shranjevanja z dovoljenjem ne bo omogočen. Po drugi strani pa imajo vlagatelji v prva območja shranjevanja CO₂ vnaprejšnje stroške z njihovo opredelitvijo, razvojem in ocenjevanjem, preden sploh lahko zaprosijo za regulativno dovoljenje za shranjevanje. Preglednost glede potencialne zmogljivosti shranjevanja CO₂ z vidika geološke ustreznosti zadevnih območij in vsi obstoječi geološki podatki, vključno z neobdelanimi in vzorčnimi podatki, zlasti tistimi, pridobljenimi pri raziskovanju proizvodnih obratov za ogljikovodik, lahko akterjem na trgu pomagajo pri načrtovanju naložb. Države članice bi morale takšne obstoječe podatke ob upoštevanju zaupnosti, nacionalne varnosti in poslovne občutljivosti ter ustreznega nadomestila za podatke, ki so zasebno ustvarjeni in v zasebni lasti, dati na voljo javnosti in redno poročati, z usmeritvijo v prihodnost, o napredku pri razvoju območij shranjevanja CO₂ ter ustreznih potrebah po zmogljivostih vbrizgavanja in shranjevanja CO₂, da bi skupaj dosegle cilj na ravni Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂. Te obveznosti glede preglednosti ne posegajo v pravico držav članic, da ne odobrijo uporabe zmogljivosti shranjevanja CO₂ na svojem ozemlju ali jo omejijo.

- (13a) Da bi se izognili nasedlim naložbam in zagotovili, da bo predvidena zmogljivost vbrizgavanja privedla do zmanjšanja emisij CO₂, se priznava, da je treba z ustreznimi predpisi, ki bodo zagotavljali konkurenco in odprt dostop, do leta 2030 vzpostaviti celotne in posamezne vrednostne verige zajemanja in shranjevanja ogljika, vključno z zajemanjem, prevozom in shranjevanjem.
- (14) Ključno ozko grlo za naložbe v zajemanje ogljika, ki so dandanes vse bolj ekonomsko vzdržne, je razpoložljivost delujočih območij shranjevanja CO₂ v Evropi, ki podpirajo spodbude iz Direktive 2003/87/ES. Za povečanje tehnologije in razširitev vodilnih proizvodnih zmogljivosti mora EU razviti v prihodnost usmerjeno oskrbo s stalnimi geološkimi območji shranjevanja CO₂, ki imajo dovoljenja v skladu z Direktivo 2009/31/EU¹⁷, pa tudi infrastrukturo za prevoz CO₂. Z določitvijo cilja Unije glede letne operativne zmogljivosti vbrizgavanja 50 milijonov ton CO₂ do leta 2030, kar je v skladu s pričakovanimi zmogljivostmi, ki bodo potrebne leta 2030, in glede na to, da podjetja večinoma poslujejo v državah članicah, ki imajo zaradi pravnih, geoloških, geografskih, tehničnih in tržnih omejitev zelo omejeno zmogljivost shranjevanja, lahko zadevni sektorji usklajujejo svoje naložbe s ciljem ustvariti evropsko neto ničelno vrednostno verigo prevoza in shranjevanja CO₂, ki jo lahko industrije uporabijo za razogljichenje svoje dejavnosti. S to začetno razporeditvijo se bo podprlo tudi nadaljnje shranjevanje CO₂ do leta 2050. Po ocenah Komisije bi morala Unija do leta 2050 zajeti do 550 milijonov ton CO₂ na letni ravni, da bi dosegla neto ničelni cilj¹⁸, tudi za odvzeme ogljika. Tak prvi cilj glede zmogljivosti za shranjevanje v industrijskem obsegu bo zmanjšala tveganja naložb v zajemanje emisij CO₂ kot pomembnega orodja za doseganje podnebne nevtralnosti. Ko bo ta ureditev vključena v Sporazum EGP, bo cilj Unije glede letne operativne zmogljivosti vbrizgavanja 50 milijonov ton CO₂ do leta 2030 ustrezno prilagojen.

¹⁷ Direktiva 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o geološkem shranjevanju ogljikovega dioksida in spremembi Direktive Sveta 85/337/EGS, direktiv 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (ES) št. 1013/2006 (Besedilo velja za EGP) (UL L 140, 5.6.2009, str. 114).

¹⁸ Poglobljena analiza v podporo Sporočilu Komisije (COM(2018) 773 final) z naslovom Čist planet za vse. Evropska strateška dolgoročna vizija za uspešno, sodobno, konkurenčno in podnebno nevtralno gospodarstvo.

- (15) Z opredelitvijo območij shranjevanja CO₂ in njihove prevozne infrastrukture, ki prispevajo k cilju Unije za leto 2030, kot neto ničelnih strateških projektov, se lahko pospeši in olajša razvoj območij shranjevanja CO₂, vse večje povpraševanje industrije po območjih shranjevanja pa se lahko usmeri v stroškovno najbolj učinkovita območja shranjevanja. Vse več izčrpanih plinskih in naftnih polj, ki bi jih bilo mogoče spremeniti v varna območja shranjevanja CO₂, se bliža koncu uporabne proizvodne življenjske dobe. Poleg tega je naftna in plinska industrija potrdila odločenost glede energetskega prehoda ter ima sredstva, spretnosti in znanje, ki so potrebni za raziskovanje in razvoj dodatnih območij shranjevanja. Za uresničitev cilja Unije glede letne operativne zmogljivosti vbrizgavanja 50 milijonov ton CO₂ do leta 2030 bi morali z ukrepi na ravni EU in nacionalni ravni spodbujati pristop vrednostne verige, da bi se imetnikom dovoljenj za proizvodnjo nafte in plina v EU olajšale potrebne naložbe in razvoj izvedljivih poslovnih modelov vzdolž celotne vrednostne verige ogljikovega dioksida. Da bi se zagotovil pravočasen in stroškovno učinkovit razvoj območij shranjevanja CO₂ na ravni Unije v skladu s ciljem EU za zmogljivost vbrizgavanja, bi morali imetniki dovoljenj za proizvodnjo nafte in plina v EU prispevati k temu cilju sorazmerno glede na njihovo zmogljivost za proizvodnjo nafte in plina, hkrati pa pokazati prožnost za sodelovanje in upoštevanje drugih prispevkov tretjih strani.
- (21a) Glede na to, da nekatere države članice že razvijajo zmogljivosti za shranjevanje, ki pokrivajo obveznosti reguliranih subjektov, lahko te države članice od Komisije zaprosijo, da izvzame subjekte, ki morajo do leta 2030 prispevati k cilju Unije, tj. 50 milijonov ton operativne zmogljivosti vbrizgavanja CO₂. Z izvzetjem bi bili subjekti oproščeni posamičnega prispevka k cilju, če letna operativna zmogljivost vbrizgavanja CO₂ na ozemlju te države članice presega vsoto posamičnih prispevkov, ki izhajajo iz zadevnih proizvodnih dejavnosti. Dodatne zmogljivosti se lahko s sporazumi dajo na voljo drugim neizvzetim subjektom, kolikor niso bili opredeljeni kot upravičeni do izvzetja.

- (22) Države članice bi morale posodobljene osnutke svojih nacionalnih energetske in podnebne načrtov (NEPN) za obdobje 2021–2030 predložiti junija 2023¹⁹. Kot je poudarjeno v smernicah Komisije državam članicam za posodobitev nacionalnih energetske in podnebne načrtov za obdobje 2021–2030²⁰, morajo biti v posodobljenih načrtih opisani cilji in politike držav članic za olajšanje povečanja projektov proizvodnje komercialno dostopnih energijsko učinkovitih in nizkoogljičnih tehnologij, opreme in komponent na njihovem ozemlju. V načrtih bi morali biti opisani tudi cilji in politike držav članic v zvezi z doseganjem takega povečanja s prizadevanji za diverzifikacijo v tretjih državah ter v zvezi z omogočanjem industrijam, da trajno zajemajo, prevažajo in shranjujejo emisije CO₂ na geoloških območjih shranjevanja.
- (24) Unija bi morala kot del prvega stebra industrijskega načrta v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo razviti in ohraniti industrijsko podlago za zagotavljanje rešitev neto ničelne tehnologije za zanesljivost svoje oskrbe z energijo, hkrati pa izpolniti tudi svoje cilje glede podnebne nevtralnosti. Za podporo temu cilju in za preprečitev odvisnosti pri oskrbi z neto ničelnimi tehnologijami, ki bi upočasnila prizadevanja Unije za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov ali ogrozila zanesljivost oskrbe z energijo, bi morala ta uredba vsebovati določbe za spodbujanje povpraševanja po trajnostnih in odpornih neto ničelnih tehnologijah.
- (25) Direktive 2014/23/EU, 2014/24/EU in 2014/25/EU javnim naročnikom in naročnikom, ki javna naročila oddajajo na podlagi postopkov javnega naročanja, omogočajo, da poleg merila cene ali stroškov uporabijo dodatna merila za opredelitev ekonomsko najugodnejše ponudbe. Taka merila se nanašajo na kakovost ponudbe, vključno s socialnimi, okoljskimi in inovativnimi značilnostmi. Pri oddaji naročil za ničelno stopnjo neto tehnologije prek javnih naročil bi bilo treba v razpisnih pogojih upoštevati prispevek ponudb k trajnostnosti in odpornosti z vidika več meril, ki se nanašajo na okoljsko trajnostnost, inovacije, odpornost in po potrebi povezovanje sistema. Merila morajo biti uravnotežena in zagotovljena mora biti udeležba MSP.

¹⁹ Države članice posodobijo svoje nacionalne načrte za obdobje 2021–2030 do junija 2023 (osnutki načrtov) in junija 2024 (končni načrti). Glej člen 14 in zahteve Poglavja 2 in Priloge I k Uredbi (EU) 2018/1999.

²⁰ Obvestilo Komisije o smernicah državam članicam za posodobitev nacionalnih energetske in podnebne načrtov za obdobje 2021–2030 (UL C 495, 29.12.2022, str. 24).

- (26) Merilo socialne trajnosti, ki ga je že mogoče uporabiti v okviru obstoječe zakonodaje, lahko vključuje delovne pogoje in kolektivna pogajanja v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic v skladu s členom 30(3) Direktive 2014/23/EU, členom 18(2) Direktive 2014/24/EU in členom 36(2) Direktive 2014/25/EU. Države članice bi morale prispevati k socialni trajnosti s sprejetjem ustreznih ukrepov za zagotovitev, da lahko gospodarski subjekti pri izvajanju javnih naročil izpolnjujejo veljavne obveznosti na področjih socialnega in delovnega prava, določene v pravu Unije, nacionalnem pravu, kolektivnih pogodbah ali predpisih mednarodnega, okoljskega, socialnega in delovnega prava iz Priloge X k Direktivi 2014/23/EU, Priloge X k Direktivi 2014/24/EU in Priloge XIV k Direktivi 2014/25/EU²¹.

²¹ Obvestilo Komisije z naslovom Kupujte družbeno odgovorno – priročnik za upoštevanje družbenih vidikov pri javnem naročanju (2. izdaja), C(2021) 3573 final.

(27) V skladu z direktivami 2014/23/EU, 2014/24/EU, 2014/25/EU in veljavno sektorsko zakonodajo ter Predlogom uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovano za trajnostne izdelke²² ter Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o baterijah in odpadnih baterijah²³ in če ni drugače navedeno, lahko javni naročniki in naročniki pri ocenjevanju okoljske trajnostnosti neto ničelnih rešitev, naročenih na podlagi te uredbe, upoštevajo različne elemente, ki imajo vpliv na podnebje in okolje. Ti lahko na primer vključujejo trajnost in zanesljivost rešitve; enostavnost popravila in vzdrževanja ter dostop do takšnih storitev; enostavnost posodobitve in prenovitve; enostavnost in kakovost recikliranja; uporabo snovi; porabo energije, vode in drugih virov v eni ali več fazah življenjskega cikla proizvoda; maso in prostornino proizvoda in embalaže; vključitev obnovljivih materialov ali rabljenih komponent; količino, lastnosti in razpoložljivost potrošnih materialov, potrebnih za pravilno uporabo in vzdrževanje; okoljski odtis proizvoda in vpliv njegovega življenjskega cikla na okolje; ogljični odtis proizvoda; izpust mikroplastike; emisije v zrak, vodo ali tla, izpuščene v eni ali več fazah življenjskega cikla proizvoda; količino nastalih odpadkov; pogoje uporabe. Obvezna uporaba meril za javno naročanje neto ničelnih tehnologij ne izključuje uporabe drugih ustreznih meril za dodelitev, določenih v veljavni sektorski zakonodaji. Razpon ponderjev meril za dodelitev v okviru javnega naročila neto ničelnih tehnologij javnim naročnikom in naročnikom omogoča, da drugim merilom pripišejo velik pomen, hkrati pa zagotavlja, da so cilji, ki se uresničujejo z vidiki trajnostnosti in odpornosti, ustrezno upoštevani.

²² Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovano za trajnostne izdelke in razveljavitvi Direktive 2009/125/ES, COM(2022) 142 final z dne 30. marca 2022.

²³ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o baterijah in odpadnih baterijah, spremembi Direktive 2008/98/ES in Uredbe (EU) 2019/1020 ter razveljavitvi Direktive 2006/66/ES.

- (28) Da bi v okviru postopka javnega naročanja ali dražbe za podporo proizvodnji ali porabi energije iz obnovljivih virov upoštevali potrebo po diverzifikaciji virov oskrbe z neto ničelnimi tehnologijami, tako da ne bi obstajalo le nekaj virov oskrbe, in brez poseganja v mednarodne zaveze Unije se oskrba šteje za nezadostno diverzificirano, kadar en sam vir dobavlja več kot 50 % povpraševanja po določeni neto ničelni tehnologiji in posebnih komponent, ki se primarno uporabljajo za proizvodnjo teh proizvodov v Uniji.
- (28a) Javni naročniki in naročniki lahko pri naročanju neto ničelnih tehnologij te tehnologije vključijo v širši postopek javnega naročanja. V tem primeru bi lahko razmislili o razdelitvi postopka javnega naročanja na ločene sklope, pri čemer minimalne zahteve in njihove izvedbene akte določijo kot zahteve za ta posebni sklop.
- (28b) Da bi spodbujali odgovorno poslovno ravnanje ponudnikov, kibernetško varnost in varnost podatkov uporabljenih tehnologij, projektov in z njimi povezanih infrastruktur ter v celoti in pravočasno spodbujali projekte dobave, bi morali javni organi, ki načrtujejo dražbe za uporabo energije iz obnovljivih virov energije, vključiti predizbirna merila, povezana z odgovornim poslovnim ravnanjem, kibernetško varnostjo in varnostjo podatkov ter možnostjo celovitega in pravočasnega izvajanja projekta.
- (28c) Da bi podprli cilj razvoja in ohranjanja industrijske podlage za zagotavljanje strateških neto ničelnih tehnologij za energijo iz obnovljivih virov, potrebnih za zagotovitev oskrbe Unije z energijo in preprečevanje odvisnosti od oskrbe s temi tehnologijami, ki bi upočasnile prizadevanja Unije za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ali ogrozile zanesljivost oskrbe z energijo, bi morali javni organi, ki načrtujejo dražbe za uvajanje energije iz obnovljivih virov, izboljšati trajnostnost in odpornost oskrbe s temi tehnologijami v Uniji.

Države članice bi morale oceniti prispevek dražb k trajnostnosti s preučitvijo okoljske trajnosti ponudb, njihovega prispevka k inovacijam in njihovega prispevka k povezovanju energetskega sistema. V ta namen bi morale imeti države članice možnost, da v zasnovo dražbe uvedejo predizbirna merila ali merila za dodelitev. Čeprav morajo vsi projekti ponudnikov izpolnjevati predizbirna merila, da bi lahko sodelovali na dražbi, je cilj meril za dodelitev oceniti in razvrstiti različne projekte, ki sodelujejo na dražbi.

- (28d) Javni organi, ki načrtujejo dražbe za uvajanje energije iz obnovljivih virov, lahko pri ocenjevanju okoljske trajnostnosti ponudb v obliki predizbirnih meril ali meril za dodelitev upoštevajo različne elemente, ki vplivajo na podnebje in okolje. Ti lahko na primer vključujejo trajnost in zanesljivost rešitve; enostavnost popravila in vzdrževanja ter dostop do takšnih storitev; enostavnost posodobitve in prenovitve; enostavnost in kakovost recikliranja; uporabo snovi; porabo energije, vode in drugih virov v eni ali več fazah življenjskega cikla proizvoda; maso in prostornino proizvoda in embalaže; vključitev obnovljivih materialov ali rabljenih komponent; količino, lastnosti in razpoložljivost potrošnih materialov, potrebnih za pravilno uporabo in vzdrževanje; okoljski odtis proizvoda in vpliv njegovega življenjskega cikla na okolje; ogljični odtis proizvoda; izpust mikroplastike; emisije v zrak, vodo ali tla, izpuščene v eni ali več fazah življenjskega cikla proizvoda; količino nastalih odpadkov; pogoje uporabe.
- (28e) Da bi podprli zasnovo in proizvodnjo bolj inovativnih in naprednih tehnologij za energijo iz obnovljivih virov, se lahko pri prispevku ponudb k trajnostnosti v obliki predizbirnih meril ali meril za dodelitev upošteva prispevek k inovacijam z določitvijo predizbirnih meril ali meril za dodelitev, ki spodbujajo uporabo popolnoma novih rešitev ali izboljšanje primerljivih najsodobnejših rešitev.

- (28f) Da bi podprli vključevanje energije iz obnovljivih virov v energetske sistem Unije in njenih koristi za stroškovno učinkovito razogljičenje, se lahko pri prispevku ponudb k trajnostnosti upošteva prispevek k povezovanju energetskega sistema, na primer z rešitvami glede prožnosti, vključno s prilagajanjem odjema in shranjevanjem energije, ter proizvodnjo vodika iz obnovljivih virov.
- (28g) Da bi izboljšali odpornost oskrbe s strateškimi neto ničelnimi tehnologijami za energijo iz obnovljivih virov in preprečili pretirano odvisnost od držav z visoko koncentracijo oskrbe v Uniji, bi morali javni organi z merili za dodelitev oceniti prispevek različnih projektov, ki sodelujejo na dražbah za uvajanje energije iz obnovljivih virov, k odpornosti in pri tem upoštevati potrebe po diverzifikaciji oskrbe s strateškimi neto ničelnimi tehnologijami za energijo iz obnovljivih virov, brez poseganja v mednarodne zaveze Unije. Javni organi bi morali pri razvrščanju ponudb upoštevati, da bi morala ponudba šteti za nezadostno diverzificirano, kadar več kot 50 % povpraševanja po določeni neto ničelni tehnologiji in posebnih komponentah, ki se primarno uporabljajo za proizvodnjo teh proizvodov v Uniji, izvira iz tretje države.
- (28h) Ponderiranje meril za prispevek ponudbe k trajnostnosti in odpornosti v zvezi z dražbami za uvajanje energije iz obnovljivih virov ne posega v možnost organov, ki te dražbe načrtujejo, da določijo višji prag za merila v zvezi z okoljsko trajnostnostjo, inovacijami in povezovanjem energetskega sistema, če je to združljivo s katero koli omejitvijo za necenovna merila, določena v skladu s pravili o državni pomoči.
- (28i) Da bi do leta 2030 dosegli skupno letno proizvodno referenčno vrednost letnih potreb v Uniji, je v tej uredbi določen poseben delež količine, prodane na dražbi, za katero se uporabljajo necenovna merila. Pri določitvi deleža prodanih količin bi si bilo treba po potrebi prizadevati za postopno splošno povečanje deleža količine, ki bo prodana na dražbi, da bi zajeli čim več dražb in izpolnili splošne cilje te uredbe, pri čemer bi morala Komisija redno ocenjevati vpliv takih ukrepov na razvoj industrije Unije in uporabo tehnologij za energijo iz obnovljivih virov. Natančen delež prodane količine na dražbi bi bilo treba določiti z izvedbenim aktom. Pregled deleža dražb bi bilo treba opraviti, dokler se ne doseže skupna letna proizvodna referenčna vrednost, ki znaša vsaj 40 %.

- (29) Za namene vzpostavitve programov v korist gospodinjstev ali potrošnikov, ki spodbujajo nakup proizvodov neto ničelne tehnologije, in diverzifikacije virov oskrbe z neto ničelnimi tehnologijami ter brez poseganja v mednarodne zaveze Unije oskrba šteje za nezadostno diverzificirano, kadar en sam vir dobavlja več kot 65 % vsega povpraševanja po določeni neto ničelni tehnologiji v Uniji. Da bi zagotovili dosledno uporabo, bi morala Komisija objaviti letni seznam z začetkom na datum začetka uporabe te uredbe, ki bi navajal porazdelitev porekla končnih proizvodov neto ničelne tehnologije, ki spadajo v to kategorijo, razčlenjeno po deležu oskrbe Unije s poreklom iz različnih virov v zadnjem letu, za katero so podatki na voljo.
- (30) S Sklepom Sveta 2014/115/EU so bile zlasti odobrene spremembe Sporazuma Svetovne trgovinske organizacije o vladnih nabavah (GPA)²⁴. Cilj Sporazuma GPA je vzpostaviti večstranski okvir uravnoteženih pravic in obveznosti glede javnih naročil, da bi dosegli liberalizacijo in rast svetovne trgovine. Za naročila, zajeta v Dodatku I (v zvezi z Evropsko unijo) k Sporazumu GPA in tudi v drugih ustreznih mednarodnih sporazumih, ki zavezujejo Unijo, vključno s sporazumi o prosti trgovini in členom III:8(a) Splošnega sporazuma o carinah in trgovini iz leta 1994, za javna naročila vladnih agencij v zvezi z nakupom proizvodov z namenom nadaljnje prodaje na trgu ali uporabe v proizvodnji blaga za prodajo na trgu javni naročniki in naročniki ne bi smeli uporabiti zahtev iz člena 19(5) za gospodarske subjekte virov oskrbe, ki so podpisniki sporazumov.

²⁴ Sklep Sveta 2014/115/EU z dne 2. decembra 2013 o sklenitvi Protokola o spremembi Sporazuma o vladnih nabavah (UL L 68, 7.3.2014, str. 1).

- (31) Uporaba določb o odpornosti v postopkih javnega naročanja ne bi smela posegati v uporabo člena 25 Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta²⁵ ter členov 43 in 85 Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta²⁶, kot je določeno v smernicah Komisije iz leta 2019²⁷. Enako bi bilo treba določbe o javnem naročanju še naprej uporabljati za gradnje, blago in storitve, za katere velja ta uredba, vključno s členom 67(4) Direktive 2014/24/EU, členom 82(4) Direktive 2014/25/EU in členom 41(2) Direktive 2014/23/EU in vsemi izvedbenimi ukrepi, ki izhajajo iz Predloga uredbe o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovo za trajnostne izdelke.
- (33) Da bi omejili upravno breme, ki izhaja iz potrebe po upoštevanju zahtev v zvezi s prispevkom ponudbe k trajnostnosti in odpornosti, zlasti za manjše javne kupce in za naročila nižje vrednosti, ki nimajo pomembnega učinka na trgu, bi bilo treba uporabo ustreznih določb te uredbe odložiti za dve leti za javne kupce, ki niso osrednji nabavni organi, in za naročila z vrednostjo, nižjo od 25 milijonov EUR.
- (34) Za namene uporabe določb o javnem naročanju bi morali javni naročniki ali naročniki, kadar je proizvod zajet v delegirani akt, sprejet na podlagi Uredbe (EU) 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta²⁸, kupovati le proizvode, ki so skladni z obveznostjo iz člena 7(2) navedene uredbe.

²⁵ Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65).

²⁶ Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštne storitve ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243).

²⁷ Sporočilo Komisije: Smernice o udeležbi ponudnikov in blaga tretje države na trgu javnih naročil EU, Bruselj, 24. julij 2019, C(2019) 5494 final.

²⁸ Uredba (EU) 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2017 o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami in razveljavitvi Direktive 2010/30/EU (UL L 198, 28.7.2017, str. 1).

- (35) Gospodinjstva in končni potrošniki so bistven del povpraševanja Unije po končnih proizvodih neto ničelne tehnologije, javni programi podpore, namenjeni spodbujanju gospodinjstev k nakupu takih proizvodov, zlasti ranljivih gospodinjstev in potrošnikov z nizkimi in nižjimi srednjimi dohodki, pa so pomembno orodje za pospešitev zelenega prehoda. Države članice bi morale na primer v okviru pobude za strešne solarne panele, napovedane v strategiji EU za sončno energijo²⁹, vzpostaviti nacionalne programe za podporo množičnemu nameščanju strešnih sončnih panelov. Komisija je v načrtu REPowerEU pozvala države članice, naj v celoti izkoristijo podporne ukrepe, ki spodbujajo prehod na toplotne črpalke. Taki programi podpore, ki jih države članice vzpostavijo na nacionalni ravni ali lokalni ali regionalni organi na lokalni ravni, bi prav tako morali prispevati k izboljšanju trajnostnosti in odpornosti neto ničelnih tehnologij EU. Javni organi bi morali na primer upravičencem zagotoviti višje finančno nadomestilo za nakup končnih proizvodov neto ničelne tehnologije, ki bodo bolj prispevali k odpornosti Unije. Javni organi bi morali zagotoviti, da so njihovi programi odprti, pregledni in nediskriminatorni, tako da bodo prispevali k večjemu povpraševanju po proizvodih neto ničelne tehnologije v Uniji. Javni organi bi morali tudi omejiti dodatno finančno nadomestilo za take proizvode, da se ne bi upočasnilo uvajanje neto ničelnih tehnologij v Uniji. Države članice bi morale za povečanje učinkovitosti takih programov zagotoviti, da imajo potrošniki in proizvajalci neto ničelnih tehnologij enostaven dostop do informacij na brezplačnem spletišču. Uporaba prispevka k trajnostnosti in odpornosti s strani javnih organov v programih, namenjenih potrošnikom ali gospodinjstvom, ne bi smela posegati v pravila o državni pomoči in pravila STO o subvencijah.
- (36) Pri oblikovanju programov za gospodinjstva ali potrošnike, ki spodbujajo nakup končnih proizvodov neto ničelne tehnologije, kot so opredeljeni v tej uredbi, bi morali države članice, regionalni ali lokalni organi, osebe javnega prava ali združenja enega ali več takih organov oziroma ene ali več takih oseb javnega prava zagotoviti upoštevanje mednarodnih zavez Unije, tudi z zagotavljanjem, da programi ne dosežejo obsega, ki povzroči resne posledice za interes članov STO.

²⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Strategija EU za sončno energijo, COM(2022) 221 final z dne 18. maja 2022.

- (37) Komisija lahko tudi pomaga državam članicam pri oblikovanju programov, namenjenih gospodinjstvom in potrošnikom, za ustvarjanje sinergij in izmenjavo dobrih praks. Tudi platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi bi morala imeti pomembno vlogo pri pospeševanju izvajanja prispevka držav članic in javnih organov k trajnostnosti in odpornosti na področju javnega naročanja in dražbenih praks. Izdati bi morala smernice in opredeliti dobre prakse o tem, kako opredeliti prispevek in ga uporabiti, ter navesti konkretne in specifične primere.
- (38) Da bi industrija lahko pravočasno prilagodila svojo proizvodnjo, bi morali javni naročniki in naročniki trg vnaprej obvestiti o svojih ocenjenih potrebah po javnem naročanju proizvodov neto ničelne tehnologije.
- (38a) Poleg ukrepov, usmerjenih v javno povpraševanje in povpraševanje gospodinjstev, bi lahko Unija preučila ukrepe za lažjo uvedbo neto ničelnih tehnologij v industrijske vrednostne verige EU, pri čemer bi posebno pozornost namenila MSP, zlasti z olajšanjem povezave med ponudbo in povpraševanjem industrije.
- (39) Kot je navedeno v sporočilu o industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo, objavljenem 1. februarja 2023, so tržni deleži industrije Unije pod velikim pritiskom zaradi subvencij v tretjih državah, ki ogrožajo enake konkurenčne pogoje. To pomeni, da se mora Unija v zvezi s posodobitvijo svojega pravnega okvira hitro in ambiciozno odzvati.

- (40) Dostop do financiranja je ključen za zagotavljanje odprte strateške avtonomije Unije ter za vzpostavitev trdne proizvodne baze za neto ničelne tehnologije in njihove oskrbovalne verige po vsej Uniji. Večina naložb, potrebnih za doseganje ciljev zelenega dogovora, bo izhajala iz zasebnega kapitala³⁰, ki ga bosta privabila tako potencial rasti neto ničelnega ekosistema kot tudi stabilen in ambiciozen političen okvir. Dobro delujoči, močni in povezani kapitalski trgi bodo tako bistveni za zbiranje in usmerjanje sredstev, potrebnih za zeleni prehod in projekte proizvodnje neto ničelnih tehnologij. Hiter napredek v smeri kapitalskih trgov Unije je tako potreben, da bi EU dosegla svoje neto ničelne cilje. Tudi agenda za trajnostno financiranje (in kombinirano financiranje) ima ključno vlogo pri povečanju naložb v neto ničelne tehnologije vzdolž vrednostnih verig, ob hkratnem zagotavljanju konkurenčnosti sektorja.

³⁰ Delovni dokument služb Komisije: *Identifying Europe's recovery needs* (Ugotavljanje potreb pri okrevanju Evrope), ki je priložen Sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo, SWD(2020) 98 final, *Identifying Europe's recovery needs* (Ugotavljanje potreb pri okrevanju Evrope) z dne 27. maja 2020.

(41) Zasebne naložbe podjetij in finančnih vlagateljev so bistvenega pomena. Kadar zgolj zasebne naložbe ne zadostujejo, je za učinkovito uvedbo projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij morda potrebna javna podpora, na primer v obliki jamstev, posojil ali naložb lastniškega kapitala in navideznega lastniškega kapitala, pri čemer bi se bilo treba izogibati izkrivljanju na notranjem trgu. Kadar je ta javna podpora v obliki državne pomoči, mora imeti taka pomoč spodbujevalen učinek ter biti potrebna, ciljno usmerjena, začasna, ustrezna in sorazmerna, pri čemer je treba ohraniti konkurenco in kohezijo na notranjem trgu. Obstoječe smernice o državni pomoči, ki so bile pred kratkim temeljito revidirane v skladu s cilji dvojnega prehoda, zagotavljajo velike možnosti za podpiranje naložb za projekte na področju uporabe te uredbe, a pod določenimi pogoji. Države članice imajo lahko pomembno vlogo pri lajšanju dostopa do financiranja za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, in sicer z obravnavo nedelovanja trga s ciljno usmerjeno in začasno podporo v obliki državne pomoči. Cilj začasnega okvira za krizne razmere in prehod, sprejetega 9. marca 2023, je zagotoviti enake konkurenčne pogoje na notranjem trgu, zlasti v tistih sektorjih, v katerih je bilo ugotovljeno tveganje preselitve v tretjo državo, in sorazmernost zneskov pomoči. Državam članicam bi omogočil vzpostavitev ukrepov za podporo novim naložbam v proizvodne obrate v opredeljenih, strateških neto ničelnih sektorjih, vključno z davčnimi ugodnostmi.

Dovoljeni znesek pomoči je mogoče prilagoditi z višjo intenzivnostjo pomoči in zgornjimi mejami zneska pomoči, če se naložba izvaja na območjih, ki prejemajo pomoč, da bi se prispevalo k cilju zblíževanja med državami članicami in regijami. Treba je zagotoviti ustrezne pogoje za preverjanje, ali obstajajo konkretna tveganja preusmeritve naložbe izven Evropskega gospodarskega prostora (EGP) in da ni tveganja preselitve znotraj EGP. Države članice lahko za mobilizacijo nacionalnih sredstev v ta namen uporabijo del prihodkov sistema ETS, ki jih morajo dodeliti za namene, povezane s podnebjem.

- (41a) Javno podpora bi bilo treba uporabiti za sorazmerno obravnavanje specifičnega ugotovljenega nedelovanja trga ali neoptimalnih naložbenih okoliščin, ukrepi pa ne bi smeli podvajati ali izrivati zasebnega financiranja ali izkrivljati konkurence na notranjem trgu. Ukrepi bi morali imeti jasno dodano vrednost za Unijo. Javne naložbe so lahko osredotočene zlasti na potrebne naložbe v infrastrukturo, spodbujanje inovacij in nadgradnjo prelomnih tehnologij.
- (42) Več programov financiranja Unije, kot so mehanizem za okrevanje in odpornost, InvestEU, programi kohezijske politike ali sklad za inovacije, je prav tako na voljo za financiranje naložb v projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij.
- (43) S spremenjeno uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost³¹ je državam članicam na voljo dodatnih 20 milijard EUR nepovratne podpore za spodbujanje energijske učinkovitosti in nadomestitev fosilnih goriv, med drugim s projekti EU za neto ničelno industrijo. Kot je poudarjeno v smernicah Komisije o poglavjih REPowerEU³², se države članice spodbuja, naj v poglavje REPowerEU v svojih načrtih za okrevanje in odpornost vključijo ukrepe za podporo naložbam v proizvodnjo neto ničelnih tehnologij in industrijskim inovacijam, v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta³³.
- (44) InvestEU je vodilni program EU za spodbujanje naložb, zlasti v zeleni in digitalni prehod, z zagotavljanjem financiranja in tehnične pomoči na primer z mehanizmi mešanega financiranja. Tak pristop prispeva k privabljanju dodatnega javnega in zasebnega kapitala. Poleg tega se države članice spodbuja, naj prispevajo k oddelku InvestEU za države članice za podporo finančnim produktom, ki so na voljo za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, brez poseganja v pravila o državni pomoči, ki se uporabljajo.

³¹ Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1).

³² Obvestilo Komisije – Smernice o načrtih za okrevanje in odpornost v okviru REPowerEU (2023/C 80/01) (UL C 80, 3.3.2023, str. 1).

³³ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

- (45) Države članice lahko zagotovijo podporo iz programov kohezijske politike v skladu z veljavnimi pravili iz Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta³⁴, da bi spodbudile začetek izvajanja neto ničelnih strateških projektov v manj razvitih regijah in regijah v prehodu z naložbenimi svežnji za infrastrukturo, produktivne naložbe v inovacije, proizvodno zmogljivost za MSP, storitve ter ukrepe usposabljanja in izpopolnjevanja, vključno s podporo za krepitev zmogljivosti javnih organov in predlagateljev. Veljavne stopnje sofinanciranja, določene v programih, lahko znašajo do 85 % za manj razvite regije in do 60 % ali 70 % za regije v prehodu, odvisno od zadevnega sklada in statusa regije, vendar lahko države članice presežejo te zgornje meje na ravni zadevnega projekta, kadar je to izvedljivo v okviru pravil o državni pomoči. Instrument za tehnično podporo lahko državam članicam in regijam pomaga pri pripravi neto ničelnih strategij za rast, izboljšanju poslovnega okolja, zmanjšanju birokracije in pospeševanju izdajanja dovoljenj. Države članice bi bilo treba spodbujati k spodbujanju trajnostnosti neto ničelnih strateških projektov z vključitvijo teh naložb v evropske vrednostne verige, predvsem na podlagi medregionalnih in čezmejnih mrež za sodelovanje.
- (46) Sklad za inovacije prav tako zagotavlja zelo obetaven in stroškovno učinkovit način za podporo povečanju proizvodnje in uvajanja tehnologij obnovljivega vodika in drugih strateških neto ničelnih tehnologij v Evropi, vključno z inovativnimi projekti v pomorskem in letalskem sektorju, ki pozitivno vplivajo na podnebje, s čimer se krepi suverenost Evrope na področju ključnih tehnologij za podnebno ukrepanje in energetska varnost.

³⁴ Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159).

- (48) Da bi premagali omejitve sedanjih razdrobljenih javnih in zasebnih naložbenih prizadevanj ter pospešila povezovanje in donosnost naložb, bi morale Komisija in države članice bolje usklajevati obstoječe programe financiranja na ravni Unije in nacionalni ravni in ustvarjati sinergije med njimi ter se bolje uskladiti in sodelovati z industrijo in ključnimi deležniki iz zasebnega sektorja. Platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi ima ključno vlogo pri oblikovanju celovitega pregleda razpoložljivih in ustreznih priložnosti financiranja ter pri obravnavi posameznih potreb po financiranju neto ničelnih strateških projektov.
- (59) Vesoljski podatki in storitve, ki jih omogoča vesoljski program EU, zlasti Copernicus, se bodo, kolikor bo mogoče, uporabljali za zagotavljanje informacij o geologiji, biologiji, ekologiji in socialno-ekonomskem razvoju ter razpoložljivosti virov za okoljske presoje in dovoljenja; taki podatki in storitve ter zlasti zmogljivost programa Copernicus za spremljanje in preverjanje antropogenih emisij CO₂ so najpomembnejši za oceno učinkov industrijskih projektov in ponorov antropogenih emisij CO₂ na koncentracije in tokove toplogrednih plinov na svetovni ravni.
- (61) Vodikove doline z industrijsko končno uporabo imajo pomembno vlogo pri razogljičenju energetske intenzivnih industrij. Načrt REPowerEU določa cilj podvojitve števila vodikovih dolin v Uniji. Za doseganje tega cilja bi morale države članice pospešiti izdajanje dovoljenj, razmisliti o regulativnih peskovnikih in dati prednost dostopu do financiranja. Za krepitev odpornosti neto ničelne industrije bi morale države članice zagotoviti medsebojne povezave vodikovih dolin prek meja Unije. Industrijske obrate, ki proizvajajo lastno energijo in lahko pozitivno prispevajo k proizvodnji električne energije, bi bilo treba s poenostavitvijo regulativnih zahtev spodbuditi, naj prispevajo v pametno električno omrežje kot proizvajalci energije.

(62) Regulativni peskovniki za neto ničelne tehnologije so lahko pomembno orodje za spodbujanje inovacij na področju neto ničelnih tehnologij in regulativnega učenja. Inovacije je treba omogočiti s prostori za eksperimentiranje, saj je treba znanstvene rezultate preskusiti v nadzorovanem resničnem okolju. Regulativne peskovnike bi bilo treba uvesti za testiranje inovativnih neto ničelnih tehnologij ali drugih inovativnih tehnologij, ki bi lahko omogočile prehod na podnebno nevtrarno, čisto gospodarstvo in zmanjšale strateške odvisnosti, v nadzorovanem okolju v omejenem času, s čimer bi izboljšali regulativno učenje ter morebitno povečanje in širše uvajanje. Primerno je najti ravnovesje med pravno varnostjo za udeležence regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije in doseganjem ciljev prava Unije. Države članice bi morale imeti možnost, da v nacionalni zakonodaji dovolijo odstopanja od neto ničelnih regulativnih peskovnikov, v vsakem primeru pa zagotovijo skladnost s pravom Unije in bistvenimi zahtevami za neto ničelno tehnologijo, določenimi v nacionalnem pravu. Komisija bo leta 2023 objavila smernice o regulativnih peskovnikih, kot je napovedano v novem evropskem programu za inovacije, da bi države članice podprla pri pripravi peskovnikov za neto ničelne tehnologije. Te inovativne tehnologije bi se lahko sčasoma izkazale za bistvene za doseganje cilja Unije glede podnebne nevtralnosti ter za zagotovitev zanesljivosti oskrbe in odpornosti energetskega sistema Unije.

- (64) Povečanje vrednostnih in oskrbovalnih verig evropskih industrij neto ničelnih tehnologij zahteva veliko dodatnih usposobljenih delavcev, kar pomeni, da so potrebne velike naložbe v prekvalifikacijo in izpopolnjevanje, tudi na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja. To bi moralo prispevati k ustvarjanju kakovostnih delovnih mest v skladu s cilji za zaposlovanje in usposabljanje evropskega stebra socialnih pravic. Energetski prehod bo zahteval precejšnje povečanje števila usposobljenih delavcev v številnih sektorjih, vključno z obnovljivo energijo, shranjevanjem energije in surovinami, in ima velik potencial za ustvarjanje kakovostnih delovnih mest. Že samo potrebe po spretnostih v podsektorju vodikovih gorivnih celic v proizvodnji so v evropskem strateškem načrtu Komisije za energetska tehnologija³⁵ ocenjene na 180 000 usposobljenih delavcev, tehnikov in inženirjev do leta 2030. V sektorju fotovoltaične sončne energije bo samo za proizvodnjo potrebnih do 66 000 delovnih mest. Evropska mreža zavodov za zaposlovanje (EURES) zagotavlja informacije, nasvete in zaposlovanje ali posredovanje zaposlitve v korist delavcev in delodajalcev, tudi prek meja notranjega trga.

³⁵ Evropska komisija, Generalni direktorat za raziskave in inovacije, Skupno raziskovalno središče, The strategic energy technology (SET) plan (Strateški načrt za energetska tehnologija), Urad za publikacije, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/04888>.

(65) Ker okrepitev zmogljivosti za proizvodnjo ključnih neto ničelnih tehnologij v Uniji ne bo mogoča brez številčne usposobljene delovne sile, je treba uvesti ukrepe za spodbujanje aktivacije več ljudi na trgu dela, zlasti žensk, mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo (NEET), starejših oseb in invalidov. Poleg tega je v skladu s cilji priporočila Sveta o zagotavljanju pravičnega prehoda na podnebno nevtralnost pomembna tudi posebna podpora za prehajanje med delovnimi mesti za delavce v sektorjih, ki se opuščajo in so v upadu. To pomeni vlaganja v spretnosti in nova kakovostna delovna mesta, potrebna za neto ničelne tehnologije v Uniji. Na podlagi in ob polnem upoštevanju obstoječih pobud, kot so evropski pakt za spretnosti, dejavnosti na ravni EU za zbiranje podatkov o spretnostih ter pripravo napovedi o njih, kar na primer izvajata Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop) in Evropski organ za delo, ter načrti za sektorsko sodelovanje na področju spretnosti, je cilj mobilizirati vse naslednje akterje in izvajati usposabljanje na vseh ravneh spretnosti, kolikor je to potrebno: organe držav članic, tudi na regionalni in lokalni ravni, izvajalce izobraževanja in usposabljanja, socialne in gospodarske partnerje ter industrijo, zlasti MSP, za opredelitev potreb po spretnostih, razvoj programov izobraževanja in usposabljanja ter njihovo obširno hitro in učinkovito uvedbo. V zvezi s tem imajo neto ničelni strateški projekti ključno vlogo. Države članice in Komisija lahko zagotovijo finančno podporo, vključno z uporabo možnosti proračuna Unije z instrumenti, kot so Evropski socialni sklad plus, Sklad za pravični prehod, Evropski sklad za regionalni razvoj, mehanizem za okrevanje in odpornost, sklad za modernizacijo, načrt REPowerEU in program Enotni trg.

- (66) Ustanoviti bi bilo treba evropske akademije za neto ničelno industrijo, da bi pripravili programe, vsebino in gradiva za izobraževanje in usposabljanje ter dokazila, da so bili ti uporabljeni, za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo vseh delovno sposobnih ljudi, potrebnih za vrednostne verige ključnih neto ničelnih tehnologij, ter te programe, vsebino in gradiva v prostovoljno uporabo ponuditi ustreznim izvajalcem izobraževanja in usposabljanja v državah članicah. Neto ničelne akademije so organizacije oziroma konzorciji ali projekti ustreznih deležnikov, ki jim Evropska komisija dodeli semenski kapital. Akademije bi morale imeti podporno vlogo, pri čemer bi morale v celoti spoštovati odgovornost držav članic za vsebino poučevanja in organizacijo izobraževalnih sistemov ter vsebino in organizacijo poklicnega usposabljanja. Akademije bi morale ponujati programe, vsebino in gradiva za izobraževanje in usposabljanje, ki bi jih izvajalci izobraževanja in usposabljanja, gospodarski in socialni partnerji ter drugi akterji, udeleženi pri izpopolnjevanju in prekvalifikaciji v državah članicah, kot so javne službe za zaposlovanje, lahko uporabili, če bi menili, da so koristni. Gospodarski in socialni partnerji bi morali biti udeleženi pri razvoju programov usposabljanja, da se zagotovi ustreznost in poveča njihova uporaba. Akademije bi morale spodbujati, da se poleg drugih potrebnih spretnosti poučujejo tudi prečne spretnosti, ki olajšujejo poklicno mobilnost. Akademije si bodo prizadevale za podporo kakovosti izobraževanja in usposabljanja, ki ga ponujajo izvajalci izobraževanja in usposabljanja v državah članicah z učnimi programi, vsebino in gradivi, ki so jih pripravile akademije, vključno z usposabljanjem njihovih vodij usposabljanja.

- (66a) Evropske akademije za neto ničelno industrijo bodo za podporo preglednosti in prenosljivosti spretnosti ter mobilnosti delavcev pripravile dokazila, vključno z mikrodokazili, ki bodo zajemala učne dosežke, in spodbujale njihovo uvajanje pri izvajalcih izobraževanja in usposabljanja. Dokazila, ki jih pripravijo evropske akademije za neto ničelno industrijo, lahko izdajo izvajalci izobraževanja in usposabljanja v državah članicah ali organi, pristojni za podeljevanje v državah članicah, če je bil program izobraževanja in usposabljanja, ki so ga pripravile akademije, uspešno zaključen. Dokazila bi se lahko izdala v obliki evropskih dokazil za učenje ter se vključila v EUROPASS in, kjer je ustrezno in mogoče, v nacionalna ogrodja kvalifikacij. Države članice lahko spodbujajo stalno prekvalifikacijo in izpopolnjevanje, ki ju na njihovih ozemljih ponujajo akademije in ustrezni izvajalci izobraževanja in usposabljanja, na primer z nacionalnimi programi in financiranjem Unije.
- (67) Ker v pravu Unije ni posebnih določb, ki bi uvajale minimalne zahteve glede usposabljanja za dostop do reguliranega poklica ali za njegovo opravljanje, je v pristojnosti države članice, da se odloči, ali in kako bo regulirala poklic, vendar nacionalna pravila o urejanju dostopa do reguliranih poklicev ne smejo predstavljati neupravičene ali nesorazmerne ovire za uveljavljanje teh temeljnih pravic. Pristojnost za reguliranje dostopa do poklica je treba izvajati v okviru omejitev načel nediskriminacije in sorazmernosti, v skladu z Direktivo (EU) 2018/958 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. junija 2018 o preskusu sorazmernosti pred sprejetjem nove regulacije poklicev.
- (68) Kadar države članice ugotovijo, da učni programi, ki jih pripravijo evropske akademije za neto ničelno industrijo, privedejo do dokazil, ki ustrezajo znanju, spretnostim in kompetencam, potrebnim za dostop do reguliranega poklica ali dejavnosti, ki so del reguliranega poklica, bi morale države članice, da bi olajšale mobilnost v poklicih strateških neto ničelnih industrij, ta dokazila obravnavati kot dokazila o poklicnih kvalifikacijah, ki jih potrjujejo, v skladu z Direktivo 2005/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta o priznavanju poklicnih kvalifikacij.

- (69) Na ravni Unije bi bilo treba vzpostaviti platformo za neto ničelne tehnologije v Evropi, ki bi jo sestavljale države članice in bi ji predsedovala Komisija. Platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi lahko svetuje in pomaga Komisiji in državam članicam glede posebnih vprašanj ter predstavlja referenčni organ, v katerem Komisija in države članice usklajujejo svoje ukrepe in si lažje izmenjujejo informacije o vprašanjih, povezanih s to uredbo. Platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi bi poleg tega morala izvajati naloge iz te uredbe, zlasti v zvezi z izdajanjem dovoljenj, vključno z enotnimi kontaktnimi točkami, neto ničelnimi strateškimi projekti, usklajevanjem financiranja, dostopom do trgov, spretnostmi, regulativnimi peskovniki za neto ničelne tehnologije ter posvetovanjem s Komisijo pri ocenjevanju izvedljivosti in sorazmernosti predlaganja ukrepov, če Komisija ugotovi, da splošni cilji Uredbe verjetno ne bodo doseženi. Po potrebi lahko platforma oblikuje stalne aličasne podskupine ter povabi tretje strani, kot so strokovnjaki ali predstavniki neto ničelnih industrij ter socialni in gospodarski partnerji.
- (69a) Kadar je to ustrezno in koristno, bi si morala platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi prizadevati za tesno sodelovanje z drugimi ustreznimi pobudami, platformami in skupinami Komisije, da bi poiskali sinergije, si izmenjevali strokovno znanje in informacije ter spodbujali vključevanje deležnikov, hkrati pa preprečili podvajanje in prekrivanje. Platforma bo sodelovala z obstoječimi industrijskimi zavezništvii EU in tako prispevala k njihovem delu z vključevanjem držav članic. Ključna zavezništva za sodelovanje s platformo so evropsko zavezništvo za baterije, evropsko zavezništvo industrije za fotovoltaike, evropsko zavezništvo za čisti vodik, zavezništvo za brezemisijsko letalstvo, industrijsko zavezništvo za procesorje in polprevodniške tehnologije ter industrijsko zavezništvo za vrednostne verige obnovljivih in nizkoogljičnih goriv. Sektorji, ki trenutno niso zastopani v industrijskih zavezništvii, imajo enake koristi od strukturiranega okvira, ki ga zagotavlja platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi. V zvezi z neto ničelnimi strateškimi partnerstvi je po potrebi predvideno tesno sodelovanje z odborom za kritične surovine.

- (70) Komisija je v industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora napovedala, da namerava skleniti industrijska partnerstva za neto ničelne tehnologije, ki bodo zajemala neto ničelne tehnologije, za sprejetje neto ničelnih tehnologij na svetovni ravni in za podporo vlogi industrijskih zmogljivosti EU pri utiranju poti svetovnemu prehodu na čisto energijo. Komisija in države članice lahko v okviru platforme usklajujejo partnerstva ter razpravljajo o obstoječih pomembnih partnerstvih in postopkih, kot so zelena partnerstva, energetski dialogi in druge oblike obstoječih dvostranskih pogodbenih dogovorov, in morebitnih sinergijah z ustreznimi dvostranskimi sporazumi držav članic s tretjimi državami.
- (71) Unija bi si morala prizadevati za diverzifikacijo in pospeševanje mednarodne trgovine in naložb v neto ničelne tehnologije ter za spodbujanje visokih socialnih in okoljskih standardov na svetovni ravni. To bi moralo potekati v tesnem sodelovanju in partnerstvu s podobno mislečimi državami. Podobno bi si bilo treba močneje prizadevati za raziskave in inovacije na področju razvoja in uvajanja neto ničelnih tehnologij v tesnem sodelovanju s partnerskimi državami na podlagi odprtega, a odločnega pristopa ter vzajemnosti in skupnih interesov.
- (72) Če se s to uredbo na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje aktov v skladu s členom 290 Pogodbe, je še posebej pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno s strokovnjaki, in da se ta posvetovanja opravijo v skladu z načeli iz Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihovi strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (73) Če kateri koli ukrep, predviden s to uredbo, pomeni državno pomoč, določbe o takih ukrepih ne posegajo v uporabo členov 107 in 108 PDEU.

- (74) Ker cilja te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega ali učinka ukrepa lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za dosego navedenega cilja

—

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Poglavje I

Predmet urejanja, področje uporabe in opredelitev pojmov

Člen 1

Predmet urejanja

1. Splošni cilj te uredbe je izboljšati delovanje notranjega trga z vzpostavitvijo okvira za zagotovitev dostopa Unije do varne in trajnostne oskrbe z neto ničelnimi tehnologijami, hkrati pa prispevati k doseganju cilja Unije glede zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov do leta 2030 za vsaj 55 % glede na ravni iz leta 1990 in cilja Unije glede podnebne nevtralnosti do leta 2050.
2. Da bi prispevali k doseganju splošnega cilja iz odstavka 1, ta uredba vsebuje ukrepe, katerih namen je:
 - (a) zmanjšati tveganje motenj v oskrbi, povezanih z neto ničelnimi tehnologijami, ki bi lahko izkrivljale konkurenco in razdrobile notranji trg, zlasti z opredelitvijo in podpiranjem povečanja proizvodnih zmogljivosti za neto ničelne tehnologije in njihovih vrednostnih verig;
 - (b) spodbujati povpraševanje po trajnostnih in odpornih neto ničelnih tehnologijah prek javnega naročanja, dražb in drugih oblik javnih intervencij;
 - (c) izboljšati spretnosti s podpiranjem neto ničelnih akademij, s čimer se ohranjajo in ustvarjajo kakovostna delovna mesta;
 - (d) podpirati inovacije z vzpostavitvijo regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije;
 - (e) izboljšati sposobnosti Unije za spremljanje in zmanjševanje tveganja za zanesljivost oskrbe, povezanega z neto ničelnimi tehnologijami.
- 2a. Cilj te uredbe je tudi vzpostaviti trg Unije za storitve shranjevanja CO₂.

Člen 2

Področje uporabe

Ta uredba se nanaša na neto ničelne tehnologije, z izjemo členov 26 in 27 te uredbe, ki se nanašata le na inovativne neto ničelne tehnologije in druge inovativne tehnologije, ki bi lahko omogočile prehod na podnebno nevtralnno, čisto gospodarstvo in zmanjšale strateške odvisnosti. Kritične surovine, ki spadajo na področje uporabe Uredbe (EU) .../... [dodati opombo s sklici na objavo uredbe o kritičnih surovinah], ne spadajo na področje uporabe te uredbe.

V primeru integriranih proizvodnih obratov, v katerih se proizvajajo materiali, ki spadajo na področje uporabe [akta o kritičnih surovinah] in te uredbe, je končni proizvod obrata tisti, ki določa, katera uredba se uporablja.

Člen 3

Opredelitev pojmov

1. V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:
 - (a) „neto ničelne tehnologije“ pomenijo vse tehnologije, opredeljene v členu 3a, ki so končni proizvodi, posebne komponente ali posebni stroji, ki se primarno uporabljajo za proizvodnjo teh proizvodov, in ki dosegajo raven tehnološke pripravljenosti vsaj 8;
 - (aa) „strateška neto ničelna tehnologija“ pomeni vse tehnologije, opredeljene v odstavku 1 člena 3b, ki so končni proizvodi, posebne komponente ali posebni stroji, ki se primarno uporabljajo za proizvodnjo teh proizvodov, in ki dosegajo raven tehnološke pripravljenosti vsaj 8;

- (b) „primarno uporabljeni“ pomeni končne proizvode in posebne komponente, določene v Prilogi, ki so bistveni za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, ali končne proizvode, posebne komponente in posebne stroje, ki so bistveni za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij na podlagi dokazov, ki jih predlagatelj projekta predloži nacionalnemu pristojnemu organu, kot so tržne študije ali sporazumi o odjemu;
- (ac) „energija iz obnovljivih virov“ pomeni „energijo iz obnovljivih virov“, kot je opredeljena v Direktivi (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov;
- (aca) „goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora“ pomenijo goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, kot so opredeljena v [členu XX prenovljene direktive o energiji iz obnovljivih virov II];
- (ad) „trajnostna alternativna goriva“ pomenijo goriva, namenjena za letalski sektor, iz člena 3(7), (13) in (17) [uredbe ReFuelEU za letalstvo] ali goriva, namenjena za pomorski sektor, kot so opredeljena z uporabo meril iz člena 10(1) in (2) [uredbe FuelEU za pomorstvo];
- (ae) „preobrazbene industrijske tehnologije za razogljičenje“ pomenijo povečanje proizvodnih zmogljivosti za preobrazbene industrijske tehnologije, ki se uporabljajo za znatno in trajno zmanjšanje stopenj emisij ekvivalenta CO₂ iz energetsko intenzivnih dejavnosti v sektorjih jekla, aluminija, neželeznih kovin, osnovnih kemikalij, cementa, apna, stekla, keramike, gnojil in papirja, kolikor je to tehnično izvedljivo;
- (af) „biotehnološke podnebne in energetske rešitve“ pomenijo tehnologije, ki temeljijo na uporabi živih organizmov, kot so encimi, mikroorganizmi in bakterijska kultura, ki lahko zmanjšajo emisije CO₂ z nadomestitvijo energetsko intenzivnih fosilnih ali kemičnih surovin v industrijskih proizvodnih postopkih, ki so med drugim pomembni za zajemanje ogljika in proizvodnjo biogoriv;
- (b) „komponenta“ pomeni del neto ničelne tehnologije, ki ga podjetje proizvaja in trguje z njim, vključno s predelanimi materiali;

- (ba) „predelani material“ pomeni material, ki je v naprednejši fazi predelave, razen kritičnih surovin, ki spadajo pod uredbo o kritičnih surovinah, in je zasnovan tako, da izpolnjuje posebno funkcijo pri neto ničelni tehnologiji;
- (c) „inovativne neto ničelne tehnologije“ pomenijo tehnologije, ki ustrezajo opredelitvi „neto ničelnih tehnologij“, vendar še niso dosegle ravni tehnološke pripravljenosti vsaj 8, zajemajo pa pristne inovacije, ki še niso na voljo na trgu in so dovolj napredne, da jih je mogoče preskusiti v nadzorovanem okolju;
- (ca) „druge inovativne tehnologije“ pomenijo tehnologije, povezane z energijo ali podnebjem, ki imajo dokazan potencial, da prispevajo k razogljičenju industrijskih ali energetskih sistemov in zmanjšajo strateške odvisnosti, in vključujejo resnične inovacije, ki trenutno niso na voljo na evropskem trgu in so dovolj napredne, da jih je mogoče preskusiti v nadzorovanem okolju, vendar niso dosegle ravni tehnološke pripravljenosti vsaj 8;
- (d) „projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij“ pomeni načrtovan poslovni obrat ali razširitev ali spremembo namena obstoječega obrata za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij;
- (e) „neto ničelni strateški projekt“ pomeni projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, projekt shranjevanja CO₂ ali infrastrukturni projekt za prevoz CO₂ v Uniji, ki ga je država članica priznala kot neto ničelni strateški projekt v skladu s členoma 10 in 11;

- (f) „postopek izdaje dovoljenj“ pomeni postopek, ki zajema vsa ustrezna dovoljenja za izgradnjo, razširitev, spremembo in delovanje projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ter strateških projektov, kar vključuje vse vloge in postopke, in sicer od potrditve, da je vloga popolna, do uradnega obvestila o celoviti odločbi. Za geološko shranjevanje CO₂ se postopek izdaje dovoljenja nanaša na postopek izdaje dovoljenja za shranjevanje, ki zadeva obdelavo vseh potrebnih dovoljenj za obrate na površini, za katere se zahteva, da delujejo na območju shranjevanja (gradbeno dovoljenje, dovoljenje za cevi ...), in okoljsko dovoljenje za vbrizgavanje in shranjevanje CO₂, izvedeno v skladu z Direktivo 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o geološkem shranjevanju ogljikovega dioksida in spremembi Direktive Sveta 85/337/EGS, direktiv 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (ES) št. 1013/2006;
- (g) „celovita odločba“ pomeni odločbo ali sklop odločb organov držav članic, s katerimi se odloči, ali se predlagatelju projekta dovoli izvedba projekta za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, brez poseganja v odločbe, sprejete v pritožbenem postopku;
- (h) „predlagatelj projekta“ pomeni vsako podjetje ali konzorcij podjetij, ki razvija projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ali neto ničelni strateški projekt;
- (i) „regulativni peskovnik za neto ničelne tehnologije“ pomeni program, ki podjetjem omogoča testiranje inovativnih neto ničelnih tehnologij in drugih inovativnih tehnologij v nadzorovanem resničnem okolju, in sicer na podlagi posebnega načrta, ki ga pripravi in spremlja pristojni organ;
- (j) „raven tehnološke pripravljenosti“ pomeni metodo ocenjevanja zrelosti tehnologij na podlagi razvrstitve Mednarodne agencije za energijo;
- (k) „zadevni organi“ pomenijo organe, ki na podlagi nacionalnega prava sodelujejo pri izdaji dovoljenj v okviru postopka izdaje dovoljenj, kot je opisan v točki (f);

- (l) „postopek javnega naročanja“ pomeni kar koli od naslednjega:
- (i) vsako vrsto postopka javnega naročanja, zajetega v Direktivi 2014/24/EU za sklenitev javnega naročila ali Direktivi 2014/25/EU za sklenitev naročila blaga, gradenj in storitev;
 - (ii) postopek za podelitev koncesije za gradnje ali storitve, zajet v Direktivi 2014/23/EU;
- (m) „javni naročnik“ v okviru postopkov javnega naročanja pomeni javnega naročnika, kot je opredeljen v členu 6 Direktive 2014/23/EU, členu 2(1), točka 1, Direktive 2014/24/EU in členu 3 Direktive 2014/25/EU;
- (n) „naročnik“ v okviru postopkov javnega naročanja pomeni naročnika, kot je opredeljen v členu 7 Direktive 2014/23/EU in členu 4 Direktive 2014/25/EU;
- (o) „naročilo“ v okviru postopkov javnega naročanja pomeni javno naročilo, kot je opredeljeno v členu 2(1), točka 5, Direktive 2014/24/EU, „naročila“, kot so opredeljena v „naročilih blaga, gradenj in storitev“ v skladu s členom 2, točka 1, Direktive 2014/25/EU, ter „koncesije“, kot so opredeljene v členu 5, točka 1, Direktive 2014/23/EU;
- (p) „dražba“ pomeni mehanizem za konkurenčne razpisne postopke, da bi podprli proizvodnjo ali porabo energije iz obnovljivih virov, ki ne spada v področje uporabe direktiv 2014/23/EU, 2014/24/EU, 2014/25/EU in 2009/81/ES;
- (q) „zmožljivost vbrizgavanja CO₂“ pomeni letno količino CO₂, ki jo je mogoče vbrizgati v operativno geološko območje shranjevanja, kot to dovoljuje Direktiva 2009/31/ES, z namenom zmanjševanja emisij ali povečanja odvzemov ogljika, zlasti iz velikih industrijskih obratov, in ki se meri v tonah na leto;

- (r) „povezovanje energetskega sistema“ pomeni rešitve za načrtovanje in upravljanje energetskega sistema kot celote, ki vključuje več nosilcev energije, infrastrukturo in sektorjev porabe energije, z ustvarjanjem močnejših povezav med njimi za zagotavljanje prožnih, zanesljivih in z viri gospodarnih energetskih storitev, ki temeljijo na obnovljivih virih, ob najnižjih možnih stroških za družbo in okolje;
- (s) „proizvodna zmogljivost“ pomeni skupno proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, proizvedenih v projektu za proizvodnjo. Če projekt za proizvodnjo ne proizvaja končnih proizvodov, ampak posebne komponente ali posebne stroje, ki se primarno uporabljajo za proizvodnjo takih proizvodov, se proizvodna zmogljivost nanaša na zmogljivost končnega proizvoda, ki bi uporabljal take komponente, ali posebnega stroja, ki se proizvede.

Poglavje Ia

Neto ničelne tehnologije in strateške neto ničelne tehnologije

Člen 3a

Seznam neto ničelnih tehnologij

1. Neto ničelne tehnologije, ki spadajo v področje uporabe te uredbe, so:
 - (a) tehnologije za energijo iz obnovljivih virov;
 - (b) shranjevanje električne energije in toplote;
 - (c) toplotne črpalke;
 - (d) tehnologije električnega omrežja;
 - (e) tehnologije za goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora;
 - (f) tehnologije za trajnostna alternativna goriva;
 - (g) vodikove tehnologije, vključno z elektrolizatorji in gorivnimi celicami;
 - (i) jedrske tehnologije;

- (j) tehnologije prevoza, zajemanja, uporabe in shranjevanja CO₂;
- (k) z energetskega sistemom povezane tehnologije za energijsko učinkovitost;
- (l) biotehnoške podnebne in energetske rešitve, vključno z rešitvami v zvezi s surovinami na biološki osnovi;
- (p) preobrazbene industrijske tehnologije za razogljičenje, ki niso zajete v prejšnjih kategorijah.

Člen 3b

Seznam strateških neto ničelnih tehnologij

1. Seznam strateških neto ničelnih tehnologij, ki spadajo v področje uporabe tega akta, vključuje:
 - (a) tehnologije fotovoltaike, sončne toplotne električne energije in sončne toplotne energije;
 - (b) tehnologije vetrne energije na kopnem in energije iz obnovljivih virov na morju;
 - (c) baterijske tehnologije in tehnologije shranjevanja;
 - (d) tehnologije toplotnih črpalk in geotermalne energije;
 - (e) vodikove tehnologije, vključno z elektrolizatorji in gorivnimi celicami;
 - (f) tehnologije trajnostnega bioplina in biometana;
 - (g) tehnologije zajemanja in shranjevanja ogljika;
 - (h) tehnologije električnega omrežja;
 - (i) tehnologije jedrske cepitve, vključno s tehnologijami jedrskega gorivnega cikla;
 - (j) tehnologije trajnostnih alternativnih goriv.
2. Seznam iz odstavka 1 ne posega v pravico držav članic, da določijo svoj izbor med različnimi viri energije in splošno strukturo svoje oskrbe z energijo.

3. Seznam iz odstavka 1 ne posega v dodeljevanje sredstev Unije, zlasti merila za upravičenost do dodelitve ali merila za dodelitev, sprejeta po ustreznih postopkih, ali v podporo Unije prek Evropske investicijske banke.

Poglavje II

Omogočitveni pogoji za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij

ODDELEK I

RACIONALIZACIJA UPRAVNIH POSTOPKOV IN POSTOPKOV IZDAJE DOVOLJENJ

Člen 4

Enotna kontaktna točka

1. Države članice do ... [9 mesecev po datumu začetka veljavnosti te uredbe] imenujejo eno ali več kontaktnih točk na ustreznih ravneh uprave države članice. Imenovana kontaktna točka je odgovorna za lajšanje in usklajevanje postopka izdaje dovoljenj za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, tudi za neto ničelne strateške projekte, ter za zagotavljanje informacij o racionalizaciji upravnega postopka v skladu s členom 5, vključno z informacijami o tem, kdaj se vloga šteje za popolno v skladu s členom 6(2a) in (6).
 - 1a. V primeru več imenovanih kontaktnih točk države članice zagotovijo orodja, da bi predlagateljem projektov pomagale pri opredelitvi ustrezne imenovane kontaktne točke na spletni strani, vzpostavljeni v skladu s členom 5.
2. Imenovana kontaktna točka je edina kontaktna točka za predlagatelja projekta v postopku izdaje dovoljenja za projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnim strateškim projektom. Imenovana kontaktna točka predlagatelja projekta obvesti o rezultatu celovite odločbe.

3. Odgovornosti imenovane kontaktne točke ali z njo povezane naloge je mogoče za projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnim strateškim projektom, prenesti na drug organ, če:
 - (a) imenovana kontaktna točka predlagatelja projekta obvesti o tem prenosu;
 - (b) je za vsakega od projektov odgovorna ena sama kontaktna točka;
 - (c) ena sama kontaktna točka usklajuje predložitev vseh ustreznih dokumentov in informacij;
 - (d) ena sama kontaktna točka zagotavlja informacije o ustrezni dokumentaciji, potrebni za vlogo, ki se zahteva v postopku izdaje dovoljenja.
4. Predlagatelji projektov lahko vse dokumente, pomembne za postopek izdaje dovoljenja, predložijo v elektronski obliki.
5. Pristojni organi zagotovijo, da se upoštevajo vse ustrezne študije, dovoljenja ali odobritve, izdani ali izvedeni za določen projekt, in da se ne zahteva podvajanje študij, dovoljenj ali odobritev, razen če nacionalno pravo ali pravo Unije določa drugače.
6. Države članice zagotovijo, da imajo vložniki enostaven dostop do informacij o postopkih za reševanje sporov v zvezi s postopkom izdaje dovoljenj, po potrebi vključno z mehanizmi za alternativno reševanje sporov, če so taki postopki določeni v nacionalnem pravu.
7. Države članice zagotovijo, da ima imenovana kontaktna točka zadostno število usposobljenega osebja ter dovolj finančnih, tehničnih in tehnoloških virov, ki so potrebni za učinkovito opravljanje njenih nalog na podlagi te uredbe.
8. Platforma iz členov 28 in 29 redno preverja izvajanje tega oddelka ter členov 12 in 13 ter izmenjuje dobre prakse za organizacijo imenovanih kontaktnih točk.

9. Nacionalni pristojni organi pred začetkom postopka izdaje dovoljenj določijo in imenovani kontaktni točki sporočijo zahteve in obseg informacij, ki se zahtevajo od predlagatelja projekta.

Člen 5

Spletni dostop do informacij

Države članice zagotovijo dostop do naslednjih informacij o postopkih, pomembnih za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti, na spletu ter na centraliziran in enostavno dostopen način:

- (-a) imenovane kontaktne točke iz člena 4(1);
- (a) postopek izdaje dovoljenj, vključno z informacijami o reševanju sporov;
- (b) storitve financiranja in investicijske storitve,
- (c) možnosti financiranja na ravni Unije ali ravni države članice,
- (d) podporne storitve za podjetja, ki med drugim vključujejo napoved za odmero davka od dohodkov pravnih oseb, lokalno davčno zakonodajo, delovno pravo.

Člen 6

Trajanje postopka izdaje dovoljenj

1. Trajanje postopka izdaje dovoljenj za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ne presega nobenega od naslednjih rokov:
- (a) 12 mesecev za izgradnjo ali razširitev projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij z letno proizvodno zmogljivostjo manj kot 1 GW;
 - (b) 18 mesecev za izgradnjo ali razširitev projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij z letno proizvodno zmogljivostjo 1 GW ali več.

2. Za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, pri katerih se letna proizvodna zmogljivost ne meri z GW, trajanje postopka izdaje dovoljenja ne presega 18 mesecev.
- 2a. Kadar je zahtevana presoja vplivov na okolje v skladu z Direktivo 2011/92/EU, se koraki presoje iz člena 1(2)(g)(i) navedene direktive ne vključijo v trajanje postopka izdaje dovoljenj iz odstavkov 1 in 2.
4. V izjemnih primerih, kadar je to potrebno zaradi narave, kompleksnosti, lokacije ali velikosti predlaganega projekta za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ali neto ničelnega strateškega projekta, lahko država članica v posameznih primerih roke iz členov 6(1), 6(2), 13(1) in 13(2) pred njihovim potekom enkrat podaljša za največ tri mesece.

Kadar država članica meni, da predlagani projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ali neto ničelni strateški projekt pomeni izjemna tveganja za zdravje in varnost delavcev ali splošnega prebivalstva, in kadar je potreben dodaten čas za ugotovitev, ali so vzpostavljeni ukrepi za obravnavo opredeljivih tveganj, lahko v posameznih primerih navedene roke pred njihovim potekom podaljša za nadaljnjih šest mesecev.

5. V vsakem primeru imenovana kontaktna točka predlagatelja projekta obvesti o razlogih za podaljšanje in o datumu, na katerega lahko predlagatelj pričakuje pisno celovito odločbo.
- 5a. Imenovana kontaktna točka iz člena 4(1) obvesti predlagatelja projekta, ko je treba pripraviti poročilo o presoji vplivov na okolje iz člena 5(1) Direktive 2011/92/EU, in pri tem upošteva organizacijo postopka izdaje dovoljenj v zadevni državi članici in potrebo, da se zagotovi dovolj časa za oceno poročila. Obdobje med rokom za predložitev poročila o presoji vplivov na okolje in datumom predložitve tega poročila se ne upošteva pri trajanju postopka izdaje dovoljenj iz odstavkov 1 in 2.

Kadar je treba na podlagi posvetovanja v skladu s členom 1(2)(g)(ii) Direktive 2011/92/EU poročilo o presoji vplivov na okolje dopolniti z dodatnimi informacijami, lahko imenovana kontaktna točka iz člena 4(1) predlagatelju projekta omogoči, da predloži dodatne informacije. V takem primeru imenovana kontaktna točka obvesti predlagatelja projekta o roku za predložitev dodatnih informacij, ki ne sme biti krajši od 30 dni od dneva obvestila. Obdobje med rokom za predložitev dodatnih informacij in datumom predložitve teh informacij se ne upošteva pri trajanju postopka izdaje dovoljenj iz odstavkov 1 in 2.

6. Imenovana kontaktna točka iz člena 4(1) najpozneje 45 dni po prejemu vloge za izdajo dovoljenja potrdi, da je vloga popolna, ali, če predlagatelj projekta ni poslal vseh informacij, potrebnih za obravnavo vloge, tega pozove, naj brez nepotrebnega odlašanja predloži popolno vlogo. Datum, ko imenovana kontaktna točka iz člena 4(1) potrdi popolnost vloge, pomeni začetek postopka izdaje dovoljenja v zvezi z zadevno vlogo.
7. Imenovana kontaktna točka najpozneje dva meseca po datumu potrditve v tesnem sodelovanju z drugimi zadevnimi organi pripravi podroben časovni načrt za postopek izdaje dovoljenja.
8. Roki iz členov 6 in 13 ne posegajo v obveznosti iz prava Unije in mednarodnega prava niti v upravne pritožbene postopke in pravna sredstva pred sodišči.
9. Roki iz členov 6 in 13 za kateri koli postopek izdaje dovoljenja ne posegajo v morebitne krajše roke, ki jih določijo države članice.

Člen 7

Okoljske presoje in dovoljenja

1. Kadar je v skladu z Direktivo 2011/92/EU zahtevana presoja vplivov na okolje, lahko zadevni predlagatelj projekta pred predložitvijo vloge imenovano kontaktno točko zaprosi za mnenje glede obsega in ravni podrobnosti informacij, ki jih je treba v skladu s členom 5(1) navedene direktive vključiti v poročilo o presoji vplivov na okolje. Imenovana kontaktna točka zagotovi, da se mnenje iz prvega pododstavka izda čim prej in v roku, ki ne presega 45 dni od datuma, ko je predlagatelj projekta zaprosil za mnenje.

2. Kadar obveznost presoje vplivov na okolje izhaja hkrati iz Direktive 2011/92/EU, Direktive 92/43/EGS, Direktive 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta, Direktive 2000/60/ES, Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta, Direktive 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta, Direktive 2010/75/EU ali Direktive 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta [ali uredbe o obnovi narave (COM (2022) 304 final)], država članica zagotovi, da se uporablja usklajeni ali skupni postopek, ki izpolnjuje zahteve navedene zakonodaje Unije.

Pristojni organ v okviru usklajenega postopka iz prvega pododstavka usklajuje različne posamezne presoje vplivov posameznega projekta na okolje, kot to zahteva zakonodaja Unije, ki se uporablja.

Pristojni organ v okviru skupnega postopka iz prvega pododstavka zagotovi eno samo presojo vplivov posameznega projekta na okolje, kot to zahteva zakonodaja Unije, ki se uporablja.

3. Država članica zagotovi, da se obrazloženi sklep iz člena 1(2), točka (g)(iv), Direktive 2011/92/EU glede presoje vplivov na okolje izda v treh mesecih po prejemu vseh potrebnih informacij, zbranih v skladu s členi 5, 6 in 7 navedene direktive, in po koncu posvetovanj iz členov 6 in 7 navedene direktive.

4. Roki za posvetovanje z zadevno javnostjo iz člena 1(2)(e) Direktive 2011/92/EU in organi iz člena 6(1) navedene direktive glede okoljskega poročila iz člena 5(1) navedene direktive niso daljši od 90 dni.

Člen 8

Načrtovanje

1. Države članice nacionalne, regionalne in lokalne organe, ki so odgovorni za pripravo načrtov, vključno z določanjem namenske rabe zemljišč, prostorskimi načrti in načrti rabe zemljišč, spodbujajo, da v te načrte po potrebi vključijo določbe za razvoj projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti in vso potrebno infrastrukturo.
2. Kadar načrti vključujejo določbe za razvoj projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti, in se mora zanje opraviti presoja v skladu z Direktivo 2001/42/ES in v skladu s členom 6 Direktive 92/43/EGS, se ti presoji združita. Kadar je ustrezno, se v tej združeni presoji obravnava tudi vpliv na vsa vodna telesa, ki bi lahko bila prizadeta, in preveri, ali načrt morebiti preprečuje, da bi vodno telo izpolnilo obveznosti iz člena 4 Direktive 2000/60/ES za doseg dobrega stanja ali dobrega potenciala oziroma preprečitev njunega poslabšanja. Kjer je ustrezno, morajo države članice oceniti vplive obstoječih in prihodnjih dejavnosti na morsko okolje, vključno z medsebojnim vplivanjem kopnega in morja, kot je navedeno v členu 4 Direktive 2014/89/EU; tudi ti vplivi so zajeti v združeni presoji.

Člen 8a

Vzpostavitev območij za pospešeno uvajanje neto ničelnih tehnologij

1. Države članice lahko sprejmejo načrte za določitev posebnih območij za pospeševanje projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti ali njihovimi sklopi, za preskušanje inovativnih neto ničelnih tehnologij, lajšanje postopkov izdaje dovoljenj ter po potrebi razvijanje gospodarskih priložnosti in delitev odgovornosti.

2. Navedeni načrti:
- (a) jasno opredeljujejo geografski obseg območij za pospešeno uvajanje neto ničelnih tehnologij;
 - (b) izključujejo območja Natura 2000 in območja, ki so v okviru nacionalnih varstvenih shem določena za ohranjanje narave in biotske raznovrstnosti ter opredeljenih selitvenih poti ptic in morskih sesalcev;
 - (c) so predmet okoljske presoje v skladu z Direktivo 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter po potrebi presoje v skladu s členom 6(3) Direktive 92/43/EGS. Ta določba ne posega v skladnost posameznih projektov z veljavno okoljsko zakonodajo Unije;
 - (d) zagotavljajo sinergije z določitvijo območij za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije iz direktive o energiji iz obnovljivih virov (RED3).
3. Države članice lahko na območjih za pospešeno uvajanje neto ničelnih tehnologij omogočijo potrebno infrastrukturo za razvoj neto ničelnih projektov. To lahko med drugim vključuje fizično, digitalno ali elektroenergetsko infrastrukturo.

Člen 8b

Izdaja dovoljenj na območjih za pospešeno uvajanje neto ničelnih tehnologij

1. Določbe iz oddelkov 1 in 2 se uporabljajo za posamezne projekte na območjih za pospešeno uvajanje neto ničelnih tehnologij.
2. Da bi se izognili podvajanju presoj, imenovana kontaktna točka pri izdaji mnenja v skladu s členom 7(1) upošteva rezultate presoj, opravljenih v skladu s členom 8a, točka 2(c).
3. Enotna kontaktna točka lahko pripravi predloge, v katerih so navedena posebna dovoljenja, potrebna za projekte na območjih za pospešeno uvajanje neto ničelnih tehnologij in njihovo predložitev pristojnim organom. Predloge se lahko razširjajo prek platforme za neto ničelne tehnologije v Evropi.

Člen 9

Uporaba konvencij UNECE

1. Določbe iz te uredbe ne posegajo v obveznosti iz členov 6 in 7 Konvencije Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo (UN/ECE) o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, ki je bila podpisana 25. junija 1998 v Aarhusu, ter iz Konvencije UN/ECE o presoji čezmejnih vplivov na okolje, ki je bila podpisana 25. februarja 1991 v Espooju, in njenega Protokola o strateški presoji vplivov na okolje, ki je bil podpisan 21. maja 2003 v Kijevu.
2. Vse odločitve, sprejete v skladu s tem oddelkom ter členoma 12 in 13, so dostopne javnosti.

ODDELEK II

NETO NIČELNI STRATEŠKI PROJEKTI

Člen 9a

Referenčna vrednost

Komisija in države članice podpirajo strateške projekte v skladu s tem oddelkom za zagotovitev, da se do leta 2030 proizvodna zmogljivost Unije za strateške neto ničelne tehnologije, navedene v členu 3b, približa referenčni vrednosti vsaj 40 % letnih potreb Unije po uvajanju ustreznih tehnologij, potrebnih za doseganje podnebnih in energetskih ciljev Unije za leto 2030, ali to vrednost doseže.

Člen 10

Merila za izbor

1. Države članice kot neto ničelne strateške projekte priznajo tiste projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, ki ustrezajo tehnologiji iz člena 3b in se nahajajo v Uniji ter ki prispevajo k doseganju ciljev in izpolnjujejo vsaj eno od naslednjih meril:

- (a) projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij prispeva k tehnološki in industrijski odpornosti neto ničelnih tehnologij Unije s povečanjem proizvodne zmogljivosti za komponento ali segment vrednostne verige neto ničelnih tehnologij, v zvezi s katerim je Unija močno odvisna od uvoza iz ene same tretje države;
- (b) projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ima jasen pozitiven učinek na oskrbovalno verigo Unije za neto ničelno industrijo ali prodajne sektorje, z učinki prelivanja v drugih državah članicah, ki presegajo zgolj predlagatelja projekta in zadevne države članice, hkrati pa prispeva h konkurenčnosti, podnebnim in energetskim ciljem Unije ter ustvarjanju kakovostnih delovnih mest v oskrbovalni verigi Unije za neto ničelno industrijo v skladu z vsaj enim od naslednjih meril:
 - (i) dodaja pomembno proizvodno zmogljivost v Uniji za zadevno neto ničelno tehnologijo, ki prispeva k uresničevanju cilja iz člena 9a;
 - (ii) proizvaja tehnologije z boljšo okoljsko trajnostnostjo in učinkovitostjo;ter v skladu z vsaj enim od naslednjih meril:
 - (iii) vzpostavlja ukrepe za privabljanje, izpopolnjevanje ali prekvalifikacijo delovne sile, ki je potrebna za neto ničelne tehnologije, vključno s pripravništvu, v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji;
 - (iv) uvaja celovite prakse nizkoogljične in krožne proizvodnje, kar vključuje na primer izrabo odpadne toplote, valorizacijo stranskih tokov in učinkovito rabo vode.

2. Države članice kot neto ničelne strateške projekte priznajo projekte shranjevanja CO₂, ki izpolnjujejo naslednja kumulativna merila:

- (a) območje shranjevanja CO₂ se nahaja na ozemlju Unije, v njenih izključnih ekonomskih conah ali v njenem epikontinentalnem pasu v smislu Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS);
 - (b) projekt shranjevanja CO₂ prispeva k doseganju cilja iz člena 16;
 - (c) za projekt shranjevanja CO₂ je bilo zaproseno dovoljenje za varno in trajno geološko shranjevanje CO₂ v skladu z Direktivo 2009/31/ES.
- 2a. Projekti zajemanja CO₂ in infrastrukturni projekti za prevoz CO₂, ki olajšujejo povezovanje obratov za zajemanje CO₂ z območji shranjevanja CO₂, ki so priznana kot neto ničelni strateški projekti v skladu z odstavkom 2, se prav tako štejejo za neto ničelne strateške projekte.
- 2b. Komisija zagotovi splošne informacije, podatke in smernice za oceno meril iz odstavkov 1 in 2.
3. Projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, ki ustrezajo tehnologiji, kot je opredeljena v členu 3(1), točka (aa), se nahajajo v „manj razvitih regijah in regijah v prehodu“ in na ozemljih Sklada za pravični prehod ter so upravičeni do financiranja na podlagi pravil kohezijske politike, potem ko je postopek javnega naročanja zaključen, države članice priznajo kot neto ničelne strateške projekte na podlagi člena 11(3) na pisno zahtevo predlagatelja projekta, ne da bi moral predlagatelj projekta predložiti uradno vlogo na podlagi člena 11(2).
4. Projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, ki se nahaja v Uniji in prispeva k doseganju splošnega cilja iz člena 1(1) ter bodisi prejema sredstva iz inovacijskega sklada ETS ali je del pomembnih projektov skupnega evropskega interesa, evropskih vodikovih dolin ali vodikove banke, kadar se s sredstvi podpirajo naložbe v proizvodne zmogljivosti, ki ustrezajo tehnologiji, kot je opredeljena v členu 3(1), točka (aa), države članice priznajo kot neto ničelni strateški projekt na podlagi člena 11(3) na zahtevo predlagatelja projekta, ne da bi moral predlagatelj projekta predložiti uradno vlogo na podlagi člena 11(2).

5. Kadar neto ničelni strateški projekt prispeva k vrednostni verigi za tehnologijo, ki je država članica ne sprejema kot del splošne strukture svoje oskrbe z energijo, lahko država članica zavrne podelitev statusa projekta.

Člen 11

Vloga in priznavanje

1. Vloge za priznavanje projektov kot neto ničelnih strateških projektov predlagatelj projekta predloži zadevni državi članici.
2. Vloga iz odstavka 1 vključuje vse od naslednjega:
 - (a) ustrezna dokazila o izpolnjevanju meril iz člena 10(1) ali (2);
 - (b) poslovni načrt z oceno finančne izvedljivosti projekta skladno s ciljem ustvarjanja kakovostnih delovnih mest;
 - (c) prvo oceno časovnega okvira za projekt, da se oceni, kdaj bi projekt lahko prispeval k referenčni vrednosti za proizvodno zmogljivost Unije iz člena 9a ali cilju na ravni Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ iz člena 16.
- 2a. Komisija zagotovi vnaprej pripravljen obrazec za predložitev vlog iz odstavka 1.
3. Države članice v enem mesecu po prejemu popolne vloge iz odstavka 1 to ocenijo v okviru poštenega in preglednega postopka. Če predlagatelj projekta ne pošlje vseh ustreznih in popolnih informacij, potrebnih za obravnavo vloge, država članica od predlagatelja projekta samo enkrat zahteva, da brez nepotrebnega odlašanja predloži dodatne informacije, da bi bila njegova vloga popolna. Datum potrditve popolnosti vloge velja za začetek postopka ocenjevanja.

- 3a. Če v časovnem okviru iz odstavka 3 odločitev ni sprejeta, lahko predlagatelj projekta o tem uradno obvesti platformo za neto ničelne tehnologije v Evropi, Komisija pa od države članice brez nepotrebnega odlašanja zahteva, naj predlagatelju projekta določi nov rok. Država članica nato določi časovni okvir, v katerem bo sprejeta odločitev o priznanju projekta kot strateškega projekta.
4. Komisija lahko poda mnenje o odobrenih neto ničelnih strateških projektih. Če država članica zavrne vlogo, ima vložnik pravico vlogo predložiti Komisiji, ki vlogo oceni v 20 delovnih dneh. Ocena Komisije ne posega v odločitev države članice.
5. Če Komisija po oceni v skladu z odstavkom 4 potrdi zavrnitev vloge s strani države članice, o svojem sklepu z dopisom obvesti vložnika. Če se ocena Komisije razlikuje od ocene države članice, o zadevnem projektu razpravlja platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi, vzpostavljena v skladu s členom 28.
6. Če Komisija ali država članica ugotovi, da se je neto ničelni strateški projekt pomembno spremenil ali da ne izpolnjuje več meril iz člena 10(1) ali 10(3) ali je njegovo priznavanje temeljilo na vlogi, ki je vsebovala nepravilne informacije, o tem obvesti zadevnega predlagatelja projekta. Potem ko se država članica seznaní z argumenti predlagatelja projekta, lahko razveljavi odločitev, s katero je bil projektu dodeljen status neto ničelnega strateškega projekta.
7. Projekti, ki niso več priznani kot neto ničelni strateški projekti, izgubijo vse pravice, povezane z navedenim statusom na podlagi te uredbe.
8. Komisija vzpostavi in vzdržuje prosto dostopen register neto ničelnih strateških projektov.

Člen 12

Prednostni status neto ničelnih strateških projektov

1. Predlagatelji projektov in vsi zadevni organi zagotovijo, da se ti postopki v zvezi z neto ničelnimi strateškimi projekti obravnavajo čim hitreje v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom.
2. Kadar se projektu podeli status neto ničelnega strateškega projekta, države članice brez poseganja v obveznosti, ki jih določa pravo Unije, neto ničelnim strateškim projektom podelijo status največjega možnega nacionalnega pomena, kadar tak status obstaja v nacionalnem pravu, in jih v skladu s tem obravnavajo v postopkih izdaje dovoljenj, vključno s postopki v zvezi z okoljskimi presojami in, če je tako določeno v nacionalnem pravu, prostorskim načrtovanjem.
3. Šteje se, da neto ničelni strateški projekti prispevajo k zanesljivosti oskrbe s strateškimi neto ničelnimi tehnologijami v Uniji in so zato v javnem interesu. V zvezi z vplivi na okolje, obravnavanimi v členih 6(4) in 16(1) Direktive 92/43/EGS, členu 4(7) Direktive 2000/60/ES in členu 9(1), točka (a), Direktive 2009/147/ES [ali v členih 4(8) in 4(8a) uredbe o obnovi narave], se šteje, da so neto ničelni strateški projekti v Uniji v javnem interesu in lahko zanje velja, da imajo prevladujoč javni interes, če so izpolnjeni vsi pogoji iz navedenih aktov.
4. Vsi postopki za reševanje sporov, pravdni postopki, pritožbe in pravna sredstva, povezani z neto ničelnimi strateškimi projekti, ki potekajo pred nacionalnimi sodišči in paneli, vključno z mediacijo ali arbitražo, kadar ti obstajajo v nacionalnem pravu, se obravnavajo kot nujni, če in kolikor nacionalno pravo o postopkih izdaje dovoljenj določa take nujne postopke ter pod pogojem, da se spoštujejo pravice posameznikov ali lokalnih skupnosti do obrambe, ki se običajno uporabljajo. Predlagatelji neto ničelnih strateških projektov po potrebi sodelujejo v takih nujnih postopkih.

Člen 13

Trajanje postopka izdaje dovoljenj za neto ničelne strateške projekte

1. Trajanje postopka izdaje dovoljenj za neto ničelne strateške projekte ne presega nobenega od naslednjih rokov:
 - (a) devet mesecev za izgradnjo ali razširitev neto ničelnih strateških projektov z letno proizvodno zmogljivostjo manj kot 1 GW;
 - (b) 12 mesecev za izgradnjo ali razširitev neto ničelnih strateških projektov z letno proizvodno zmogljivostjo 1 GW ali več;
 - (c) 18 mesecev za vsa potrebna dovoljenja za upravljanje območja shranjevanja v skladu z Direktivo 2009/31/ES.
2. Za neto ničelne strateške tehnologije, pri katerih se letna proizvodna zmogljivost ne meri z GW, trajanje postopka izdaje dovoljenja ne presega 12 mesecev.
- 2a. Kadar je zahtevana presoja vplivov na okolje v skladu z Direktivo 2011/92/EU, se koraki presoje iz člena 1(2)(g)(i) navedene direktive ne vključijo v trajanje postopka izdaje dovoljenj iz odstavkov 1 in 2.

Člen 14

Pospešitev izvajanja neto ničelnih strateških projektov

1. Komisija in države članice, kadar je to ustrezno, izvajajo dejavnosti za pospešitev in privabljanje zasebnih naložb v neto ničelne strateške projekte. Take dejavnosti lahko brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU vključujejo zagotavljanje in usklajevanje podpore za neto ničelne strateške projekte, ki se srečujejo s težavami pri dostopu do finančnih sredstev.
2. Države članice lahko zagotavljajo upravno podporo za neto ničelne strateške projekte za pospešitev njihovega hitrega in učinkovitega izvajanja, vključno z nudenjem:

- (a) pomoči pri izpolnjevanju upravnih obveznosti in obveznosti poročanja, ki se uporabljajo;
- (b) pomoči predlagateljem projektov pri obveščanju javnosti, da bi ta še bolj sprejemala projekt.

Člen 15

Usklajevanje financiranja

1. Platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi, kot je vzpostavljena v členu 28, razpravlja o finančnih potrebah in ozkih grlih neto ničelnih strateških projektov ter morebitnih dobrih praksah, zlasti za razvoj čezmejnih oskrbovalnih verig v EU, predvsem na podlagi rednih izmenjav z ustreznimi industrijskimi zavezništvi.
2. Platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi na zahtevo predlagatelja neto ničelnega strateškega projekta razpravlja in svetuje o tem, kako je mogoče financiranje projekta zaključiti, ob upoštevanju že zagotovljenih finančnih sredstev in vsaj naslednjih elementov:
 - (a) dodatnih zasebnih virov financiranja;
 - (b) podpore s sredstvi skupine Evropske investicijske banke ali drugih mednarodnih finančnih institucij, vključno z Evropsko banko za obnovo in razvoj;
 - (c) obstoječih instrumentov in programov države članice, vključno z nacionalnimi spodbujevalnimi bankami, institucijami in agencijami za izvozne kredite;
 - (d) ustreznega financiranja in programov financiranja Unije.

Poglavje III

Zmogljivost vbrizgavanja CO₂

Člen 16

Cilj na ravni Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂

1. Do leta 2030 se doseže letna zmogljivost vbrizgavanja vsaj 50 milijonov ton CO₂, in sicer na območjih shranjevanja na ozemlju Evropske unije, v njenih izključnih ekonomskih conah ali v njenem epikontinentalnem pasu v smislu Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS), ki niso združena s izboljšanim pridobivanjem ogljikovodikov.
2. Vsa območja shranjevanja so zasnovana tako, da delujejo najmanj pet let in da je spoštovano načelo pravičnega in odprtega dostopa, zagotovljenega na pregleden in nediskriminatoren način, kot je opredeljeno v Direktivi 2009/31/ES.

Člen 17

Preglednost podatkov o zmogljivosti shranjevanja CO₂

1. Države članice najpozneje šest mesecev po začetku veljavnosti te uredbe:
 - (a) brez poseganja v zahteve glede varstva zaupnih informacij javno objavijo podatke o vseh območjih, kjer bi bilo mogoče na njihovem ozemlju dovoliti shranjevanje CO₂, vključno s slanimi vodonosniki;

- (b) od subjektov, ki imajo ali so imeli dovoljenje, kot je opredeljeno v členu 1, točka 3, Direktive 94/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta³⁶, na njihovem ozemlju, zahtevajo, da javno objavijo vse geološke podatke v zvezi s proizvodnimi obrati, ki so bili razgrajeni ali katerih razgradnja je bila priglašena pristojnemu organu, razen če je subjekt zaprosil za dovoljenje za raziskovanje v skladu z Direktivo 2009/31/ES;
 - (c) za namene točke (a) podatki vključujejo vsaj informacije, zahtevane v obvestilu Komisije o smernicah državam članicam za posodobitev nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov za obdobje 2021–2030.
2. Vsaka država članica najpozneje šest mesecev po začetku veljavnosti te uredbe in nato vsako leto Komisiji predloži poročilo, v katerem so opisani:
- (a) projekti zajemanja CO₂, ki potekajo, ter ocena ustreznih potreb in načrtov za zmogljivosti prevoza, vbrizgavanja in shranjevanja;
 - (b) projekti za prevoz in shranjevanje CO₂, ki potekajo na njenem ozemlju, vključno s statusom izdaje dovoljenja v skladu z Direktivo 2009/31/ES, pričakovanimi datumi za končno naložbeno odločitev in začetkom obratovanja;
 - (c) nacionalni podporni ukrepi, ki so bili ali bodo sprejeti za spodbujanje projektov iz točk (a) in (b), ter ukrepi v zvezi s čezmejnimi prevozom CO₂.
3. Kadar se v državi članici ne izvajajo projekti shranjevanja CO₂, ta poroča o svojih načrtih za olajšanje razogljičenja industrijskih sektorjev ali razvoj čezmejnega prevoza CO₂.

³⁶ Direktiva 94/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 1994 o pogojih za izdajo in uporabo dovoljenj za iskanje, raziskovanje in izkoriščanje ogljikovodikov (UL L 164, 30.6.1994, str. 3).

Člen 18

Prispevek proizvajalcev nafte in plina, ki imajo dovoljenje

1. Vsak subjekt, ki ima dovoljenje, kot je opredeljeno v členu 1, točka 3, Direktive 94/22/ES, mora posamično prispevati k cilju na ravni Unije glede razpoložljive zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ iz člena 16. Ti posamični prispevki se izračunajo sorazmerno na podlagi deleža vsakega subjekta v proizvodnji surove nafte in zemeljskega plina v Uniji od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2023 ter so sestavljeni iz zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ na območju shranjevanja z dovoljenjem v skladu z Direktivo 2009/31/ES o geološkem shranjevanju ogljikovega dioksida in so trgu na voljo do leta 2030. Subjekti, katerih proizvodnja surove nafte in zemeljskega plina je pod določenim pragom, kot je opredeljen v skladu z delegiranim aktom na podlagi odstavka 7, se izključijo iz tega izračuna in se zanje prispevek ne uporablja.
2. V treh mesecih po začetku veljavnosti te uredbe države članice opredelijo subjekte iz odstavka 1 ter njihove deleže v proizvodnji surove nafte in zemeljskega plina od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2023 ter Evropski komisiji poročajo o njih.
3. Komisija po prejemu poročil, predloženih v skladu s členom 17(2), ter po posvetovanju z državami članicami in zainteresiranimi stranmi določi prispevke subjektov iz odstavka 1 k cilju Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ do leta 2030.
4. V 12 mesecih po začetku veljavnosti te uredbe subjekti iz odstavka 1 Komisiji predložijo načrt, v katerem opredelijo, kako nameravajo doseči svoj prispevek k cilju Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ do leta 2030. Navedeni načrti:
 - (a) potrjujejo prispevek subjekta, izražen v ciljni količini nove zmogljivosti za shranjevanje in vbrizgavanje CO₂, ki bo na voljo do leta 2030;
 - (b) navajajo načine in mejnike za doseganje ciljne količine.

5. Subjekti iz odstavka 1 lahko, da bi dosegli ciljne količine razpoložljive zmogljivosti vbrizgavanja, storijo kar koli od naslednjega:
- (a) razvijejo projekte shranjevanja CO₂ sami ali v sodelovanju;
 - (b) sklenejo sporazume z drugimi subjekti iz odstavka 1;
 - (c) za doseganje svojega prispevka sklenejo sporazume s tretjimi nosilci projektov shranjevanja ali vlagatelji v take projekte.
6. Subjekti iz odstavka 1 dve leti po začetku veljavnosti Uredbe in nato vsako leto Komisiji predložijo poročilo s podrobnostmi o napredku pri doseganju svojega prispevka. Komisija poročila javno objavi.
- 6a. Z odstopanjem od tega lahko država članica od Komisije zahteva, da subjekte iz odstavka 1 izvzame iz posamičnega prispevka v zvezi s proizvodnimi dejavnostmi, ki so jih izvajali na ozemlju navedene države članice od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2023, če:
- (a) skupna letna zmogljivost vbrizgavanja vseh območij shranjevanja, ki jih upravlja kateri koli subjekt, ki je prejel dovoljenje za shranjevanje v smislu Direktive 2009/31/ES in sprejel končno naložbeno odločitev ter ki se nahaja na ozemlju države članice, presega vsoto posamičnih prispevkov subjektov iz odstavka 1 v zvezi z zadevnimi proizvodnimi dejavnostmi. Letne zmogljivosti vbrizgavanja, povezane s temi območji shranjevanja, ustrezajo zmogljivostim, navedenim v dovoljenjih za shranjevanje in končnih naložbenih odločitvah, ter prispevajo k cilju na ravni Unije glede razpoložljive zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ iz člena 16;
 - (b) vloga se predloži pred koncem leta 2027.

Če sta izpolnjena zgoraj navedena pogoja, Komisija sprejme sklep, s katerim zadevne subjekte iz odstavka 1 izvzame iz posamičnega prispevka v zvezi s proizvodnimi dejavnostmi, ki so jih izvajali na ozemlju države članice, ki je predložila zahtevek.

Izvezeti subjekti lahko sklenejo sporazume v skladu z odstavkom 5, točki (b) in (c), samo v zvezi z morebitno zmogljivostjo vbrizgavanja, ki presega posamični prispevek, iz katerega so izvezeti, in vsoto posamičnih prispevkov, ki je bila izvzeta.

Eno leto po sprejetju sklepa o izvzetju in nato vsako leto država članica Komisiji predloži poročilo, v katerem podrobno opiše napredek izvzetih subjektov pri doseganju njihovega prispevka k cilju na ravni Unije glede razpoložljive zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ iz člena 16. Komisija ta poročila javno objavi.

- 6b. Komisija do 31. decembra 2028 na podlagi poročil iz člena 31(1)(b) in člena 31(7) oceni razmerje med povpraševanjem po zmogljivosti vbrizgavanja v okviru projektov zajemanja CO₂, ki potekajo ali naj bi bili operativni do leta 2030, in vsoto posameznih prispevkov subjektov iz odstavka 1 v zvezi s proizvodnimi dejavnostmi na ozemlju določene države članice. V primeru znatnega neravnovesja lahko zadevna država članica izjemoma zaprosi Komisijo za odstopanje glede datuma, do katerega so posamezni prispevki zagotovljeni.
7. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 32 za dopolnitev te uredbe glede:
- (-a) pravil v zvezi z opredelitvijo subjektov, ki morajo zagotoviti prispevek v skladu z odstavkom 1, vključno s pragom, pod katerim so subjekti izvezeti iz prispevka;
 - (a) načinov, kako se sporazumi med subjekti iz odstavka 1 in naložbe v zmogljivost shranjevanja v lasti tretjih oseb upoštevajo pri doseganju njihovih posamičnih prispevkov na podlagi odstavka 5, točki b in c;

- (b) vsebine poročil iz odstavka 6; (c) pogojev, pod katerimi lahko Komisija subjekte v skladu z odstavkom 6a delno izvzame iz posamičnega prispevka.

Poglavje IV

Dostop do trgov

Člen 19

Prispevek k trajnostnosti in odpornosti v postopkih javnega naročanja

1. Javni naročniki in naročniki za postopke javnega naročanja, ki spadajo v področje uporabe direktiv 2014/23/EU, 2014/24/EU ali 2014/25/EU, uporabljajo minimalne obvezne zahteve glede okoljske trajnostnosti, opredeljene v skladu z izvedbenimi akti iz odstavka 4, kadar naročila vključujejo strateško neto ničelno tehnologijo iz člena 3b te uredbe kot del svoje vsebine ali v primeru naročil gradenj, ki vključujejo navedeno tehnologijo.
To javnim naročnikom in naročnikom ne preprečuje, da v zvezi z okoljsko trajnostnostjo uporabijo druge minimalne obvezne zahteve ali merila za dodelitev.
3. Minimalne obvezne zahteve iz odstavka 1 so po potrebi v obliki:
 - (a) tehničnih specifikacij ali zahtev v smislu člena 36 Direktive 2014/23/EU, odstavka 1 Priloge VII k Direktivi 2014/24/EU in člena 60 Direktive 2014/25/EU ali
 - (b) klavzul o izvedbi javnega naročila v smislu člena 70 Direktive 2014/24/EU in člena 87 Direktive 2014/25/EU ter splošnih načel Direktive 2014/23/EU.
4. Komisija sprejme izvedbeni akt, v katerem opredeli minimalne zahteve glede okoljske trajnostnosti. Pri sprejemanju navedenega akta se upoštevajo vsaj naslednji elementi:

- (a) razmere na trgu glede zadevnih tehnologij na ravni Unije;
- (b) določbe o okoljski trajnostnosti iz drugih zakonodajnih in nezakonodajnih aktov Unije, ki se uporabljajo za javna naročila, za katera velja obveznost iz odstavka 1;
- (c) mednarodne zaveze Unije, vključno s Sporazumom o javnih naročilih in drugimi mednarodnimi sporazumi, ki zavezujejo Unijo.

Ta izvedbeni akt se sprejme v 9 mesecih po začetku veljavnosti te uredbe v skladu s postopkom pregleda iz člena 34(3).

5. Prispevek ponudbe k odpornosti se upošteva v primeru postopkov javnega naročanja, kadar naročila vključujejo strateško neto ničelno tehnologijo iz člena 3b te uredbe kot del svoje vsebine ali v primeru naročil gradenj, ki vključujejo navedeno tehnologijo, pa tudi v primeru naročil, oddanih na podlagi okvirnega sporazuma, kadar je ocenjena vrednost teh sporazumov enaka ali višja od vrednosti iz člena 8 Direktive 2014/23/EU, člena 4 Direktive 2014/24/EU in člena 15 Direktive 2014/25/EU.

Kadar Komisija v skladu s členom 22, odstavek 2, v času javnega razpisa ali začetka takega postopka ugotovi, da delež specifične strateške neto ničelne tehnologije ali posebnih komponent, ki se primarno uporabljajo za proizvodnjo teh proizvodov, ki izvira iz tretje države, predstavlja več kot 50 % oskrbe navedene specifične strateške neto ničelne tehnologije ali teh posebnih komponent, ki se primarno uporabljajo za proizvodnjo teh proizvodov v Uniji, javni naročniki in naročniki vključijo naslednje pogoje za postopke javnega naročanja iz odstavka 1:

- (a) obveznost, da se iz tretje države ne dobavi več kot 50 % vrednosti določene strateške neto ničelne tehnologije iz tega odstavka, kot določi Komisija;

- (b) obveznost, da glavne komponente strateške neto ničelne tehnologije iz tega odstavka, dobavljene ali zagotovljene med izvajanjem naročila, v času trajanja pogodbe ne presegajo 50 % vrednosti glavnih komponent posebne strateške neto ničelne tehnologije iz tega odstavka, ne glede na to, ali take komponente neposredno dobavi ali zagotovi izbrani ponudnik ali podizvajalec iz tretje države, kot določi Komisija;
- (c) da se javnemu naročniku ali naročniku na njuno zahtevo najpozneje ob koncu izvajanja naročila zagotovijo ustrezna dokazila v skladu s točko (a) ali (b);
- (d) da se v primeru neupoštevanja pogojev iz točke (a) ali (b) plača sorazmerna pristojbina v višini vsaj 5 % vrednosti posebnih strateških neto ničelnih tehnologij iz naročila iz tega odstavka.

Za naročila, zajeta v Prilogi I Evropske unije k Sporazumu o javnih naročilih in drugih ustreznih mednarodnih sporazumih, ki zavezujejo Unijo, javni naročniki in naročniki ne uporabljajo zahtev iz točk (a) do (d) za gospodarske subjekte virov oskrbe, ki so podpisniki teh sporazumov.

To javnim naročnikom in naročnikom ne preprečuje uporabe dodatnih necenovnih meril.

6. Javni naročniki in naročniki se lahko izjemoma odločijo, da ne bodo uporabili odstavkov 1, 2, 3 in 5, če:
- (a) lahko zahtevano neto ničelno tehnologijo dobavi samo določen gospodarski subjekt, pri čemer ni ustrezne alternative ali nadomestila in odsotnost konkurence ni posledica umetnega omejevanja parametrov naročila;

- (b) v zvezi s prejšnjim postopkom javnega naročanja ni bila predložena nobena ustrezna ponudba ali nobena ustrezna prijava za sodelovanje;
- (c) bi javni naročnik ali naročnik zaradi njihove uporabe moral nabaviti opremo, ki ima nesorazmerne stroške ali tehnične lastnosti, drugačne od tistih za obstoječo opremo, ali pa bi to povzročilo nezdržljivost ali tehnične težave pri obratovanju in vzdrževanju.

Javni naročniki in naročniki lahko ocenjene razlike v stroških nad 20 % na podlagi objektivnih in preglednih podatkov štejejo za nesorazmerne.

Ta določba ne posega v možnost, da se izključijo neobičajno nizke ponudbe na podlagi člena 69 Direktive 2014/24/EU in člena 84 Direktive 2014/25/EU.

Člen 20

Dražbe za uvajanje obnovljivih virov energije

1. Države članice pri pripravi dražb za uvajanje energije iz obnovljivih virov, pri katerih so lahko vključene tehnologije, ki so v skladu s to uredbo navedene kot strateške neto ničelne tehnologije, vključijo:
 - (a) predizbirna merila, povezana z odgovornim poslovnim ravnanjem, kibernetiko varnostjo in varnostjo podatkov ter zmožnostjo izvedbe projekta v celoti in pravočasno;
 - (b) predizbirna merila, ki se razlikujejo od meril iz točke (a), ali merila za dodelitev za ocenjevanje prispevka dražbe k trajnostnosti in odpornosti iz odstavka 1a.

To ne posega v člen 4 Direktive (EU) 2018/2001, člena 107 in 108 Pogodbe ter v mednarodne obveznosti Unije.

1a. Prispevek dražb k trajnostnosti in odpornosti temelji na merilu iz točke (a) in vsaj enem od meril iz točk (b) do (d), ki so objektivna, pregledna in nediskriminatorna:

- (a) prispevek k odpornosti ob upoštevanju deleža strateških neto ničelnih tehnologij ali posebnih komponent, ki se primarno uporabljajo za proizvodnjo teh proizvodov, ki izvira iz tretje države in predstavlja več kot 50 % oskrbe navedene specifične strateške neto ničelne tehnologije v Uniji.

Za namene točke (a) se država izvora določi v skladu z Uredbo (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta;

- (b) okoljska trajnostnost, ki presega minimalne zahteve v zakonodaji, ki se uporablja;
- (c) prispevek k inovacijam z zagotavljanjem popolnoma novih rešitev ali izboljšanjem primerljivih najsodobnejših rešitev;
- (d) prispevek k povezovanju energetskega sistema.

To državam članicam ne preprečuje uporabe dodatnih necenovnih meril poleg tistih iz tega odstavka 1a.

Komisija bo sprejela izvedbeni akt, v katerem bodo podrobneje določena predizbirna merila in merila za dodelitev.

Ta izvedbeni akt se sprejme v 9 mesecih po začetku veljavnosti te uredbe v skladu s postopkom pregleda iz člena 34(3).

2. Kadar se uporabljajo kot merila za dodelitev, države članice vsakemu od meril za oceno prispevka dražbe k trajnostnosti in odpornosti dodelijo najmanjšo utež 5 % in skupno utež med 15 % in 30 % meril za dodelitev. To ne posega v možnost, da se dodeli višja utež merilom iz odstavka 1a, točke (b), (c) in (d), v skladu z morebitno omejitvijo za necenovna merila, določena v pravilih o državni pomoči.
3. Državam članicam ni treba upoštevati vidikov v zvezi s predizbirnimi merili in merili za dodelitev iz odstavka 1, kadar bi njihova uporaba povzročila nesorazmerne stroške. Države članice lahko ocenjene razlike v stroških nad 15 % na podlagi objektivnih in preverljivih podatkov štejejo za nesorazmerne.
4. Odstavki 1 do 3 se uporabljajo za vsaj 20 % količine, prodane na dražbi na leto na državo članico. Ob začetku veljavnosti izvedbenega akta iz odstavka 5 se odstavki 1 do 3 uporabljajo za količine, prodane na dražbi na leto na državo članico, kot je opredeljeno v izvedbenem aktu iz odstavka 5.
5. Komisija do 31. decembra 2027 in nato vsaki dve leti sprejme izvedbeni akt, s katerim določi deleže količin, prodanih na dražbi na leto na državo članico, za katere se uporabljajo odstavki 1 do 3, in zniža prag ocenjenih razlik v stroških iz odstavka 3. Določanje deleža količin, prodanih na dražbi, temelji na celoviti oceni uporabe meril za odpornost in trajnostnost pri dražbah energije iz obnovljivih virov ter njihovega učinka na pospešeno uvajanje tehnologij za energijo iz obnovljivih virov.

Z izvedbenim aktom iz pododstavka 1 se zagotovi dovolj časa za izvajanje, pri čemer je rok za prilagoditev nacionalnega prava in zasnove dražb vsaj 12 mesecev po začetku veljavnosti izvedbenega akta.

6. Pri izračunu količin, prodanih na dražbi na leto na državo članico, se lahko izključijo naslednje dražbe:
- (a) dražbe za specifično tehnologijo, pri katerih je bilo pri vseh dražbah v preteklih dveh letih premalo ponudb;
 - (b) dražbe za obrate, pri katerih velikost projekta ne presega 10 MW.
7. Da se olajša izvajanje za vse države članice, zlasti tiste z majhnim številom dražb, lahko države članice, ki v zadnjih dveh letih niso imele več kot dveh dražb na leto, izračunajo delež dražb, za katere se za obdobje dveh let uporabljajo necenovna merila.

Člen 21

Druge oblike javne intervencije

1. Brez poseganja v člena 107 in 108 Pogodbe ter člen 4 Direktive 2018/2001³⁷ in skladno z mednarodnimi zavezami Unije države članice, regionalni ali lokalni organi in osebe javnega prava ali združenja enega ali več takih organov oziroma ene ali več takih oseb javnega prava pri odločanju za vzpostavitev novih programov ali posodobitev obstoječih programov za gospodinjstva, podjetja ali potrošnike, ki spodbujajo nakup strateških končnih proizvodov neto ničelne tehnologije, te oblikujejo tako, da upravičence spodbujajo k nakupu strateških končnih proizvodov neto ničelne tehnologije, ki imajo velik prispevek k trajnostnosti in odpornosti, kot je navedeno v členu 21(3a), in sicer z zagotavljanjem dodatnega sorazmernega finančnega nadomestila.

³⁷ Direktiva 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov.

2. Dodatno finančno nadomestilo, ki ga organi dodelijo v skladu z odstavkom 1, zaradi uporabe meril iz člena 21(3a), točke (a), (c) in (d), ne presega 5 % stroška končnega proizvoda neto ničelne tehnologije za potrošnika.
 3. Organi pri oblikovanju in izvajanju programa iz odstavka 1 na podlagi odprtega, nediskriminatornega in preglednega postopka ocenijo prispevek razpoložljivih strateških končnih proizvodov neto ničelne tehnologije na trgu k trajnostnosti in odpornosti. Vsak strateški končni proizvod neto ničelne tehnologije je lahko kadar koli vključen v program. Organ določi najnižje merilo za upravičenost strateških končnih proizvodov neto ničelne tehnologije do dodatnega finančnega nadomestila v okviru programa podpore.
- 3a. Prispevek drugih oblik javne intervencije k trajnostnosti in odpornosti temelji na naslednjih merilih, ki so objektivna, pregledna in nediskriminatorna:
- (a) prispevek k odpornosti ob upoštevanju deleža strateških neto ničelnih tehnologij ali posebnih komponent, ki se primarno uporabljajo za proizvodnjo teh proizvodov, ki izvira iz tretje države in predstavlja več kot 50 % oskrbe navedene specifične strateške neto ničelne tehnologije v Uniji,
- ter vsaj enem izmed naslednjih meril:
- (b) okoljska trajnostnost, ki presega minimalne zahteve v zakonodaji, ki se uporablja;
 - (c) prispevek k inovacijam z zagotavljanjem popolnoma novih rešitev ali izboljšanjem primerljivih najsodobnejših rešitev;
 - (d) prispevek k povezovanju energetskega sistema.

To državam članicam ne preprečuje uporabe dodatnih necenovnih meril poleg tistih iz tega odstavka 3a.

Za namene točke (a) se država izvora določi v skladu z Uredbo (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta;

4. Države članice na enotnem prosto dostopnem spletišču objavijo vse informacije v zvezi s programi v skladu s členom 21(1) za vsak zadevni strateški končni proizvod neto ničelne tehnologije.

Člen 22

Usklajevanje pobud za dostop do trgov

1. Komisija zagotovi smernice o uporabi meril za ocenjevanje prispevka razpoložljivih proizvodov, ki jih zajemajo oblike javne intervencije iz členov 19, 20 in 21, k trajnostnosti in odpornosti.
2. Komisija za ocenjevanje prispevka k odpornosti sprejme izvedbeni akt, v katerem določi seznam vseh končnih proizvodov strateških neto ničelnih tehnologij in njihovih glavnih komponent. Izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 34(3).

Komisija na podlagi izvedbenega akta iz pododstavka 1 zagotovi posodobljene informacije o deležih oskrbe Unije s poreklom iz različnih tretjih držav v zadnjem letu, za katere so na voljo podatki za vsako strateško neto ničelno tehnologijo in njene glavne komponente. Država izvora se določi v skladu z Uredbo (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.

3. Platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi razpravlja o ukrepih, ki jih države članice izvedejo za izvajanje členov 19 do 21, in izmenjuje dobre prakse, med drugim v zvezi s praktično uporabo meril, ki opredeljujejo prispevek k trajnostnosti in odpornosti v javnem naročanju, ali v zvezi s programi za spodbujanje nakupa končnih izdelkov neto ničelne tehnologije.

Poglavje V

Izboljšanje spretnosti za ustvarjanje kakovostnih delovnih mest

Člen 23

Evropske akademije za neto ničelno industrijo

1. Komisija lahko ob doslednem spoštovanju pristoynosti držav članic na področju izobraževanja in usposabljanja, tudi z zagotavljanjem semenskega kapitala, podpre ustanovitev evropskih akademij za neto ničelno industrijo, katerih cilj je:
 - (a) za prostovoljno uporabo držav članic in izvajalcev izobraževanja ali usposabljanja na njihovih ozemljih pripraviti učne programe, vsebino ter gradiva za učenje in usposabljanje za usposabljanje in izobraževanje, kot so v zvezi z razvojem, proizvodnjo, namestitvijo, začetkom obratovanja, upravljanjem, vzdrževanjem, popravili, okoljsko primerno zasnovano, ponovno uporabo in recikliranjem neto ničelnih tehnologij, tudi v zvezi s surovinami, ter za podporo zmogljivosti javnih organov, zlasti tistih, ki so pristojni za izdajanje dovoljenj in odobritev iz Poglavja II, in javnih naročnikov iz Poglavja IV te uredbe;
 - (b) spodbujati prostovoljno uporabo učnih programov, vsebin in gradiv s strani izvajalcev izobraževanja in usposabljanja v državah članicah;
 - (b1) nuditi podporo izvajalcem izobraževanja in usposabljanja, ki uporabljajo učne programe, vsebine in gradiva, ki jih pripravijo akademije, za izboljšanje kakovosti ponujenega usposabljanja;

- (c) razviti dokazila, po potrebi vključno z mikrodokazili, ki jih države članice ter izvajalci izobraževanja in usposabljanja prostovoljno uporabljajo na svojem ozemlju, da se olajša preglednost pridobljenih spretnosti ter poveča prenosljivost med delovnimi mesti in čezmejna mobilnost delovne sile, spodbuja usklajevanje z ustreznimi delovnimi mesti z orodji, kot sta mreža evropskih služb za zaposlovanje (EURES) in EURAXESS, ter ugotovi, da je učni program ali učno vsebino razvila evropska akademija za neto ničelno industrijo.
2. Evropske akademije za neto ničelno industrijo pripravijo vsebine, uravnotežene z vidika spola, prispevajo k boju proti spolnim stereotipom in posebno pozornost namenjajo potrebi po aktivaciji več žensk in mladih, ki se ne izobražujejo, niso zaposleni ali se ne usposabljujejo, ter starejših in invalidov za trg dela.

Člen 24

Regulirani poklici v neto ničelnih industrijah in priznavanje poklicnih kvalifikacij

1. Države članice si do 31. decembra 2025 in nato vsaki dve leti prizadevajo za opredelitev, ali so učni programi, ki jih pripravijo evropske akademije za neto ničelno industrijo, enakovredne specifičnim kvalifikacijam, ki jih zahteva država članica gostiteljica za dostop do reguliranih dejavnosti v okviru poklica s posebnim interesom za neto ničelno industrijo v navedeni državi članici.

2. Če država članica sklene, da so učni programi, ki jih pripravijo evropske akademije za neto ničelno industrijo, enakovredni specifičnim kvalifikacijam, ki jih zahteva država članica gostiteljica za dostop do reguliranih dejavnosti v okviru poklica s posebnim interesom za neto ničelno industrijo, so ti javno objavljeni in enostavno dostopni na spletu. Poleg tega olajša priznavanje dokazil, ki jih izdajo izvajalci izobraževanja in usposabljanja na podlagi učnih programov, ki so jih pripravile akademije, v skladu z Direktivo 2005/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta³⁸, kadar imetnik takega dokazila zahteva dostop do reguliranega poklica v smislu člena 3(1)(a) Direktive 2005/36/ES in kadar je regulirani poklic še posebej pomemben za neto ničelno industrijo, tako da obravnava dokazilo kot dokazilo o formalnih kvalifikacijah v skladu s členom 11 Direktive 2005/36/ES.
3. Kadar je dostop do poklica, ki je posebej pomemben za neto ničelno industrijo, reguliran v smislu člena 3(1)(a) Direktive 2005/36/ES, naj si države članice prizadevajo razviti skupni nabor minimalnega znanja, spretnosti in kompetenc, potreben za opravljanje specifičnega poklica, z namenom oblikovanja skupnega okvira za usposabljanje iz člena 49a(1) Direktive 2005/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta, da se omogoči avtomatično priznavanje kvalifikacij. Platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi lahko tudi predloži predloge v skladu s členom 49a(3) Direktive 2005/36/ES.

Člen 25

Platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi in spretnosti

Platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi iz člena 28 podpira in dopolnjuje ukrepe držav članic, kadar je to izvedljivo, in se izogiba nesorazmernemu upravnemu bremenu za države članice ter spoštuje njihove pristojnosti, in sicer s svetovanjem in pomočjo Komisiji in državam članicam, vključno s pristojnimi organi in naročniki iz poglavij II in IV, in sicer z naslednjimi nalogami:

³⁸ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij (UL L 255, 30.9.2005, str. 22).

- (1) Komisiji pomaga pri ocenjevanju, stalnem spremljanju in napovedovanju povpraševanja po delovni sili, ki ima nabor spretnosti, potreben za neto ničelne tehnologije, s čimer po potrebi prispeva k dejavnostim evropskih akademij za neto ničelno industrijo;
- (2) spremlja dejavnosti evropskih akademij za neto ničelno industrijo in spodbuja sinergije z drugimi pobudami in projekti za spretnosti na nacionalni ravni in ravni Unije, krepi in razširja dobre prakse ter zagotavlja splošni nadzor;
- (3) pomaga pri mobilizaciji deležnikov, vključno z industrijo, socialnimi partnerji ter izvajalci izobraževanja in usposabljanja, za spodbujanje učnih programov, ki jih pripravijo evropske akademije za neto ničelno industrijo;
- (4) pomaga pri sprejemanju učnih dokazil, ki so jih razvile evropske akademije za neto ničelno industrijo, v državah članicah za spodbujanje prepoznavanja spretnosti ter povezovanja ponudbe delovnih mest in povpraševanja po njih, med drugim s spodbujanjem veljavnosti in sprejemanja dokazil na celotnem trgu dela v Evropski uniji;
- (5) po potrebi lajša razvoj poklicnih profilov, za prostovoljno uporabo v državah članicah, sestavljenih iz skupnega nabora znanja, spretnosti in kompetenc za ključne poklice na področju neto ničelnih tehnologij, med drugim na podlagi učnih programov, ki jih pripravijo evropske akademije za neto ničelno industrijo, ter po potrebi z uporabo terminologije evropske klasifikacije spretnosti, kompetenc, kvalifikacij in poklicev (ESCO) za lajšanje preglednosti in mobilnosti med delovnimi mesti in preko meja notranjega trga;
- (6) spodbuja ustrezne delovne pogoje za delovna mesta v industrijah neto ničelnih tehnologij, aktivacijo mladih, žensk in starejših na trgu dela za industrije neto ničelnih tehnologij ter privabljanje usposobljenih delavcev iz tretjih držav, v skladu z nacionalnimi pristojnostmi, pravom in prakso, s čimer se doseže bolj raznolika delovna sila;

- (7) spodbuja tesnejše usklajevanje in izmenjavo dobrih praks med državami članicami za izboljšanje razpoložljivosti spretnosti na področju neto ničelnih tehnologij, vključno s prispevanjem k politikam Unije in držav članic za privabljanje novih talentov iz tretjih držav, v skladu z nacionalnimi pristojnostmi, pravom in prakso. To se izvede ob usklajevanju z že obstoječimi strukturami evropskega sodelovanja na področju izobraževanja in usposabljanja;
- (8) išče sinergije z obstoječimi programi usposabljanja ali izobraževanja, med drugim za uskladitev programov s potrebami evropske industrije.

Poglavje VI

Inovacije

Člen 26

Regulativni peskovniki za neto ničelne tehnologije

1. Države članice lahko na lastno pobudo vzpostavijo regulativne peskovnike za neto ničelne tehnologije, ki omogočajo razvoj, testiranje in vrednotenje inovativnih neto ničelnih tehnologij ali drugih inovativnih tehnologij v nadzorovanem resničnem okolju za omejen čas, preden se dajo na trg ali v uporabo.

Države članice vzpostavijo regulativne peskovnike za neto ničelne tehnologije v skladu z odstavkom 1 na zahtevo katerega koli podjetja, organizacije ali konzorcija, ki razvija inovativne neto ničelne tehnologije in izpolnjuje merila za upravičenost in izbor iz odstavka 2(a) in ki so ga pristojni organi izbrali na podlagi izbirnega postopka iz odstavka 2(b).

2. Načini in pogoji za vzpostavitev in delovanje regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije v skladu s to uredbo se sprejmejo z izvedbenimi akti v skladu s postopkom pregleda iz člena 34. Načini in pogoji podpirajo prožnost pristojnih nacionalnih organov pri dajanju prednosti vlogam za regulativne peskovnike za neto ničelne tehnologije in odločanju o njihovi odobritvi. Načini in pogoji spodbujajo inovacije in regulativno učenje ter zlasti upoštevajo posebne okoliščine in zmogljivosti sodelujočih MSP, vključno z zagonskimi podjetji. Izvedbeni akti vključujejo skupna glavna načela v zvezi z naslednjimi vprašanji:
- (a) upravičenost in izbor za udeležbo v regulativnih peskovnikih za neto ničelne tehnologije;
 - (b) postopek za uporabo, spremljanje in prenehanje regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije, udeležba v njih in izstop iz njih;
 - (c) pogoji, ki se uporabljajo za udeležence.
3. Udeležba v regulativnih peskovnikih za neto ničelne tehnologije ne vpliva na nadzorna in popravljalna pooblastila organov, ki nadzorujejo peskovnik. Testiranje, razvoj in vrednotenje inovativnih neto ničelnih tehnologij ali drugih inovativnih tehnologij potekajo pod nadzorom in ob podpori pristojnih organov. Pristojni organi svoja nadzorna pooblastila izvajajo prožno v okviru omejitev ustrezne zakonodaje, pri čemer prilagajajo obstoječe regulativne prakse in uporabijo svoja diskrecijska pooblastila, ko izvajajo in izvršujejo pravne določbe v zvezi s specifičnim projektom neto ničelnega regulativnega peskovnika, z namenom odpravljanja ovir, zmanjšanja regulativnega bremena in regulativne negotovosti ter podpiranja inovacij na področju neto ničelnih tehnologij ali drugih inovativnih tehnologij.

4. Pristojni organi, kadar je to pomembno za doseganje cilja tega člena, razmislijo o odobritvi odstopanj ali izjem v nacionalnem pravu, če to omogoča ustrezno pravo Unije. Pristojni organi zagotovijo, da načrt peskovnika zagotavlja spoštovanje zahtev prava Unije in ključnih ciljev in bistvenih zahtev nacionalne zakonodaje. Pristojni organi zagotovijo, da se vsa pomembna tveganja za zdravje, varnost ali okolje, ugotovljena med razvojem in testiranjem inovativnih neto ničelnih tehnologij ali drugih inovativnih tehnologij, javno sporočijo, to pa povzroči takojšnjo prekinitvev postopkov razvoja in testiranja, dokler se tako tveganje ne zmanjša. Kadar pristojni organi menijo, da predlagani projekt pomeni izjemna tveganja za zdravje in varnost delavcev, splošnega prebivalstva ali okolja, zlasti ker se nanaša na testiranje, razvoj ali vrednotenje, ki vključuje še posebej strupene snovi, načrt peskovnika odobrijo šele, ko se prepričajo, da so bili vzpostavljeni ustrezni zaščitni ukrepi, sorazmerni z opredeljenim izjemnim tveganjem.
6. Udeleženci regulativnega peskovnika za neto ničelne tehnologije so na podlagi veljavne zakonodaje Unije in držav članic o odgovornosti še naprej odgovorni za vso materialno škodo, povzročeno tretjim osebam, zaradi testiranja, ki se izvaja v regulativnem peskovniku.
7. Trajanje regulativnega peskovnika za neto ničelne tehnologije je mogoče podaljšati z enakim postopkom na podlagi soglasja nacionalnega pristojnega organa.

8. Regulativni peskovniki za neto ničelne tehnologije so zasnovani in izvedeni tako, da, kjer je ustrezno, lajšajo čezmejno sodelovanje med nacionalnimi pristojnimi organi. Države članice, ki so vzpostavile regulativne peskovnike za neto ničelne tehnologije, usklajujejo svoje dejavnosti in sodelujejo v okviru platforme za neto ničelne tehnologije v Evropi z namenom izmenjave ustreznih informacij z drugimi državami članicami v okviru platforme. Platforma lahko povabi podjetja, ki so sodelovala v regulativnem peskovniku za neto ničelne tehnologije, da izmenjajo svoje izkušnje s postopkom. Komisija na podlagi informacij, ki jih posreduje platforma, vsako leto poroča o rezultatih izvajanja regulativnih peskovnikov, vključno z dobrimi praksami, pridobljenimi spoznanji in priporočili o njihovi vzpostavitvi ter po potrebi o uporabi, v okviru regulativnega peskovnika, te uredbe in druge zakonodaje Unije na način, prilagojen namenom peskovnika.

Člen 27

Ukrepi za mala in srednje velika podjetja, vključno z zagonskimi podjetji

1. Države članice sprejmejo naslednje ukrepe:
- (a) malim in srednje velikim podjetjem, tudi zagonskim podjetjem, zagotovijo prednostni dostop do regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije, če ta izpolnjujejo pogoje za upravičenost iz člena 26;
 - (b) organizirajo dejavnosti za ozaveščanje o udeležbi malih in srednje velikih podjetij, tudi zagonskih podjetij, v regulativnih peskovnikih;
 - (c) po potrebi vzpostavijo namenski kanal za komunikacijo z malimi in srednje velikimi podjetji, tudi zagonskimi podjetji, da zagotovijo smernice in odgovore na vprašanja o izvajanju člena 26.

2. Države članice upoštevajo posebne interese in potrebe malih in srednje velikih podjetij, tudi zagonskih podjetij, ter zagotavljajo ustrezno upravno podporo za udeležbo v regulativnih peskovnikih. Države članice bi morale brez poseganja v uporabo členov 107 in 108 Pogodbe mala in srednje velika podjetja, tudi zagonska podjetja, obvestiti o razpoložljivi finančni podpori za njihove dejavnosti v regulativnih peskovnikih.

Poglavje VII

Upravljanje

Člen 28

Vzpostavitev in naloge platforme za neto ničelne tehnologije v Evropi

1. Vzpostavi se platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi (v nadaljnjem besedilu: platforma).
2. Platforma opravlja naloge, določene v tej uredbi.
3. Platforma lahko svetuje in pomaga Komisiji in državam članicam v zvezi z njihovimi ukrepi za doseganje ciljev, navedenih v Poglavju I te uredbe, ob upoštevanju nacionalnih energetske in podnebne načrtov držav članic, predloženih v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999³⁹.

³⁹ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebne ukrepe, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (Besedilo velja za EGP) (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

4. Člani platforme za neto ničelne tehnologije se lahko v okviru platforme usklajujejo glede industrijskih partnerstev za neto ničelne tehnologije, da prispevajo k uvajanju neto ničelnih tehnologij na svetovni ravni ter podpirajo vlogo industrijskih zmogljivosti Unije pri utiranju poti za svetovni prehod na čisto energijo, v skladu s splošnimi cilji te uredbe iz njenega člena 1. Platforma lahko med drugim redno razpravlja o tem:
- (a) kako izboljšati sodelovanje vzdolž neto ničelne vrednostne verige med Unijo in tretjimi državami;
 - (b) kako obravnavati netarifne ovire za trgovino, na primer z vzajemnim priznavanjem ugotavljanja skladnosti ali zavez za preprečevanje omejitev izvoza;
 - (c) katerim tretjim državam bi lahko dali prednost pri sklenitvi industrijskih partnerstev za neto ničelne tehnologije, ob upoštevanju naslednjega:
 - (i) potencialnega prispevka k zanesljivosti oskrbe, ob upoštevanju njihove proizvodne zmogljivosti za neto ničelne tehnologije;
 - (ii) ali že obstajajo sporazumi o sodelovanju med tretjo državo in Unijo;
 - (iii) ali regulativni okvir tretje države in njegovo izvajanje zagotavlja spremljanje, preprečevanje in zmanjševanje vplivov na okolje, uporabo družbeno odgovornih praks, vključno s spoštovanjem človekovih pravic in pravic delavcev ter smiselnim in poštenim sodelovanjem z lokalnimi skupnostmi, uporabo preglednih poslovnih praks ter preprečevanje škodljivih vplivov na pravilno delovanje javne uprave in pravne države;
 - (d) kako spodbuditi proizvodnjo v Evropi z obravnavanjem financiranja, regulativnega okvira ter jamstev za naložbe in lokacijo.

Ta odstavek ne posega v pristojnosti Sveta v skladu s Pogodbama.

5. Države članice podpirajo Komisijo pri izvajanju ukrepov sodelovanja iz industrijskega partnerstva za neto ničelne tehnologije.

Člen 29

Struktura in delovanje platforme za neto ničelne tehnologije v Evropi

1. Platformo sestavljajo predstavniki držav članic in Komisije. Predseduje ji predstavnik Komisije.
2. Vsaka država članica imenuje visokega predstavnika v platformo. Kadar je ustrezno glede na funkcijo in strokovno znanje, ima lahko država članica več kot enega predstavnika v zvezi z različnimi nalogami, povezanimi z delom platforme. Vsak član platforme ima namestnika. Glasovalne pravice imajo samo države članice. Vsaka država članica ima samo en glas, ne glede na število predstavnikov.
3. Platforma na predlog Komisije sprejme svoj poslovnik z navadno večino članov.
4. Platforma se sestaja v rednih časovnih presledkih, da zagotovi učinkovito opravljanje nalog, določenih v tej uredbi. Platforma se po potrebi sestane na izrednih sejah na utemeljeno zahtevo Komisije ali države članice.
5. Komisija platformi pomaga z izvršnim sekretariatom, ki zagotavlja tehnično in logistično podporo.
6. Platforma lahko ustanovi stalne aličasne podskupine za obravnavo specifičnih vprašanj in nalog v zvezi s to uredbo.
- 6a. Platforma se sestane vsaj enkrat letno, da bi razpravljala o spremljanju iz člena 31.

7. Platforma povabi predstavnike Evropskega parlamenta, da se kot opazovalci udeležijo njenih sestankov, vključno s sestanki stalnih ali začasnih podskupin iz odstavka 6.
8. Platforma ali Komisija lahko po potrebi na sestanke platforme in podskupine povabi strokovnjake in druge tretje osebe s posebnim strokovnim znanjem na tem področju, tudi iz industrije in organizacij deležnikov, ali da predložijo pisne prispevke, vendar ti nimajo pravice do sodelovanja pri odločanju.
9. Platforma sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da se zaupne in poslovno občutljive informacije obravnavajo in obdelujejo varno.
10. Platforma si po najboljših močeh prizadeva doseči soglasje.
11. Platforma se usklajuje in sodeluje z obstoječimi in zadevnimi industrijskimi zavezniki.

Člen 30

Povezava z nacionalnimi energetske in podnebnimi načrti

Države članice upoštevajo to uredbo pri pripravi svojih nacionalnih energetske in podnebnih načrtov ter njihovih posodobitev, ki jih predložijo v skladu s členi 3, 9 in 14 Uredbe (EU) 2018/1999, zlasti v zvezi z razsežnostjo „raziskave, inovacije in konkurenčnost“ energetske unije, in pri predložitvi dvoletnih poročil o napredku v skladu s členom 17 navedene uredbe.

Poglavje VIII

Spremljanje

Člen 31

Spremljanje

1. Komisija redno spremlja:
 - (a) napredek Unije v zvezi s cilji Unije iz člena 1, zlasti tveganja za oskrbo z neto ničelnimi tehnologijami, ki bi izkrivljala konkurenco ali razdrobile notranji trg, ter s tem povezan učinek te uredbe;
 - (aa) napredek Unije v zvezi z referenčno vrednostjo iz člena 9a;
 - (ab) obseg uvoza strateških neto ničelnih tehnologij na svoje ozemlje in njihovega izvoza zunaj ozemlja Unije;
 - (b) napredek v zvezi s ciljem na ravni Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ iz člena 16 in povezano infrastrukturo za prevoz CO₂.

2. Države članice in nacionalni organi, ki jih imenujejo v ta namen, zbirajo in zagotovijo podatke in druga dokazila, ki jih zahteva odstavek 1, točke (a), (aa), (ab) in (b). Zlasti zbirajo podatke, o katerih vsaka 4 leta poročajo Komisiji, o:
 - (-a) ugotovljenih ovirah za trgovino z neto ničelnimi tehnologijami ali blagom, ki uporablja neto ničelne tehnologije, na notranjem trgu;
 - (a) razvoju dogodkov glede strateških neto ničelnih tehnologij in tržnih trendov ter tržnih cen za zadevne neto ničelne tehnologije, vključno z informacijami o dražbah, kar zadeva pogostost, cene dodeljevanja in količine, kot je ustrezno za poglavje IV;

- (b) zmogljivosti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij na strateško tehnologijo in ključno komponento vrednostne verige, če je navedena na seznamu iz Priloge X, ter proizvodni zmogljivosti prihodnjih strateških neto ničelnih projektov, za katere so bile sprejete končne naložbene odločitve;
 - (ba) podatkih o zaposlovanju ter spretnostih glede proizvodnje v vsakem sektorju strateških neto ničelnih tehnologij, vključno s številom zaposlenih, pomanjkanjem delovne sile in spretnosti, kadar je ustrezno, ter številkah glede potreb po zaposlenih in spretnostih, da bi lahko izpolnili cilje te uredbe;
 - (d) naslednjih informacijah v zvezi s postopki izdaje dovoljenj na strateško neto ničelno tehnologijo:
 - i. številu začelih postopkov izdaje dovoljenj, številu zavrnjenih vlog in številu sprejetih celovitih odločitev ter navedbi, ali so projekt odobrile ali zavrnile;
 - ii. trajanju postopkov izdaje dovoljenj, kadar je bila sprejeta celovita odločba, vključno s trajanjem podaljšanj rokov;
 - iii. informacijah o sredstvih, dodeljenih za delovanje imenovane kontaktne točke ali točk;
 - (g) številu in naravi peskovnikov, vzpostavljenih v zadnjih 12 mesecih;
 - (h) količini trajno shranjenega CO₂ pod zemljo v skladu z Direktivo 2009/31/ES.
- 3a. Podatki iz odstavka 2 se sporočijo, kadar še niso vključeni v elemente poročanja, o katerih je Komisija uradno obveščena v skladu s členi 17 do 25 Uredbe 2018/1999, oziroma niso v skladu z njimi.

- 3b. Obveznosti poročanja iz odstavka 2 se ne uporabljajo, kadar države članice menijo, da bi bilo to v nasprotju z njihovimi bistvenimi varnostnimi interesi v skladu s členom 346 Pogodbe o delovanju Evropske unije.
4. Vse države članice prvo poročilo pošljejo Komisiji konec maja v letu, ki sledi datumu začetka veljavnosti te uredbe. Naslednja poročila pošljejo vsako leto do konca maja.
- 4a. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejetje izvedbenih aktov v skladu s členom 34(3), ki določa predlogo za poročila iz odstavka 4.
6. Na podlagi poročil, predloženih v skladu z odstavkom 2 tega člena, Komisija spremlja napredek Unije iz odstavka 1, točka (a), in vsako leto objavi povezana priporočila v okviru letnih poročil o konkurenčnosti tehnologij čiste energije v skladu s členom 35(2), točka (m), Uredbe (EU) 2018/1999. Priporočila vključujejo tudi premisleke o tem, ali so vse neto ničelne tehnologije, potrebne za doseganje ciljev iz člena 1, zajete v Uredbi.
7. Na podlagi osnutkov vlog za dovoljenja, oddanih v skladu s členom 10 Direktive 2009/31/ES, in poročil, predloženih v skladu s členom 17(2) ter členom 18(4) in 18(6) te uredbe, Komisija spremlja napredek pri doseganju cilja na ravni Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ iz odstavka 1, točka (b), tega člena ter vsako leto poroča Evropskemu parlamentu in Svetu.
8. Komisija o svojih ugotovitvah obvesti platformo za neto ničelne tehnologije v Evropi.

Poglavje IX
Končne določbe

Člen 32

Prenos pooblastila

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 33 za spremembo načinov, kako se sporazumi med subjekti iz člena 18(1) in naložbe v zmogljivost shranjevanja, ki je v lasti tretjih oseb, upoštevajo pri doseganju posameznega prispevka iz člena 18(5), ter vsebine poročil iz člena 18(6).

Člen 33

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisiji pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 32 se prenese na Komisijo za obdobje petih let od [datuma začetka uporabe]. Komisija predstavi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem petletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.
3. Prenos pooblastila iz člena 32 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne veljati dan po njegovi objavi v Uradnem listu Evropske unije ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 32, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 34

Postopek odbora

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.

Komisiji pri zadevah v zvezi s členom 19 pomaga Svetovalni odbor za javna naročila, ustanovljen s Sklepom Sveta 71/306/EGS.

Komisiji pri zadevah v zvezi s členom 20 pomaga Odbor za energetska unijo, ustanovljen s členom 44 Uredbe (EU) 2018/1999.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.

3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.
4. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 8 Uredbe (EU) št. 182/2011 v povezavi s členom 4 Uredbe.

Člen 35

Ocena

1. Najpozneje do ... [pet let po datumu začetka uporabe te uredbe] in nato vsakih pet let Komisija oceni to uredbo ter Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predloži poročilo o glavnih ugotovitvah.
2. Ocena zajema:
 - (a) ali so bili cilji te uredbe, kot so določeni v členu 1, še posebej prispevek k delovanju enotnega trga, doseženi, pa tudi učinek na poslovne uporabnike, zlasti MSP, končne uporabnike in cilje evropskega zelenega dogovora;
 - (b) ali so določbe iz akta o neto ničelni industriji primerne za izpolnitev ciljev po letu 2030 in za doseganje dolgoročnejšega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050 iz člena 1, pri čemer se med drugim upošteva možnost, da se v akt o neto ničelni industriji vključijo druge tehnologije, ki imajo lahko pomembno vlogo pri doseganju podnebne nevtralnosti do leta 2050, ter morebitna razširitev področja uporabe te uredbe na gradnjo ali pretvorbo obratov in objektov v sektorjih, v katerih je težko zmanjšati emisije, v podnebno nevtralne procese, kadar gradnja ali pretvorba zadevnih obratov in objektov znatno in trajno zmanjša stopnje emisij ekvivalenta CO₂ iz industrijskih postopkov, kolikor je to tehnično izvedljivo.

3. Pri oceni se upoštevajo rezultati postopka spremljanja iz člena 31 ter tehnološke potrebe, ki izhajajo iz posodobitev nacionalnih energetske in podnebne načrtov, ki jih države članice priglasi v skladu z [uredbo o upravljanju energetske unije] in o katerih poroča poročilo o stanju energetske unije.
- 3a. Komisija najpozneje v istem obdobju iz odstavka 1 in po posvetovanju s platformo za neto ničelne tehnologije v Evropi oceni in po potrebi predstavi predlog za razširitev seznama neto ničelnih tehnologij iz člena 3a in seznama strateških neto ničelnih tehnologij iz člena 3b.
4. Pristojni organi držav članic Komisiji zagotovijo vse ustrezne informacije, ki jih imajo in ki jih Komisija lahko zahteva za pripravo poročila iz odstavka 1.
5. Če na podlagi poročila iz odstavka 1 Komisija sklene, da Unija verjetno ne bo dosegla ciljev iz odstavka 1(1), po posvetovanju s platformo za neto ničelne tehnologije v Evropi oceni izvedljivost in sorazmernost predlaganja ukrepov, da se zagotovi doseganje navedenih ciljev.
6. Komisija lahko najpozneje do 31. decembra 2026 predlaga spremembo te uredbe, da se do leta 2040 uvede nov cilj na ravni Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂. Komisija svojo odločitev utemelji Evropskemu parlamentu in Svetu, če se odloči, da ne bo predlagala uvedbe cilja za leto 2040.

Člen 36

Ravnanje z zaupnimi informacijami

1. Informacije, pridobljene med izvajanjem te uredbe, se uporabijo le za namene te uredbe ter jih ščitita ustrezna zakonodaja Unije in nacionalna zakonodaja.

2. Države članice in Komisija zagotovijo varstvo poslovnih skrivnosti ter drugih občutljivih, zaupnih in tajnih informacij, pridobljenih in ustvarjenih z uporabo te uredbe, vključno s priporočili in ukrepi, ki jih je treba sprejeti, v skladu s pravom Unije in zadevnim mednarodnim pravom.
3. Države članice in Komisija zagotovijo, da se stopnja tajnosti tajnih podatkov, ki se predložijo ali izmenjajo na podlagi te uredbe, ne zniža ali prekliče brez predhodnega pisnega soglasja avtorja tajnega podatka v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom.
4. Če država članica oceni, da bi lahko predstavitev združenih informacij v okviru člena 18 kljub temu ogrozila njen interes nacionalne varnosti, lahko ugovarja predstavitvi Komisije z utemeljenim obvestilom.
5. Komisija ter nacionalni organi, njihovi uradniki, zaposleni in druge osebe, ki delajo pod nadzorom navedenih organov, zagotovijo zaupnost informacij, pridobljenih pri opravljanju nalog in izvajanju dejavnosti, v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom. Ta obveznost velja tudi za vse predstavnike držav članic, opazovalce, strokovnjake in druge udeležence sestankov platforme v skladu s členom 29.

Člen 37

Sprememba Uredbe (EU) 2018/1724

Uredba (EU) 2018/1724 se spremeni:

- (1) V Prilogi I se v prvem stolpcu doda nova vrstica „R. Projekti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij“.
- (2) V Prilogi I se v drugem stolpcu v vrstici „R. Projekti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij“ dodajo naslednje točke:

„1. informacije o postopku izdaje dovoljenja“

„2. storitve financiranja in investicijske storitve“

„3. možnosti financiranja na ravni Unije ali ravni države članice“

„4. podporne storitve za podjetja, ki med drugim vključujejo napoved za odmero davka od dohodkov pravnih oseb, lokalno davčno zakonodajo, delovno pravo“.

(3) V Prilogi II se v prvem stolpcu doda nova vrstica „Projekti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij“.

(4) V Prilogi II se v drugem stolpcu v vrstici „Projekti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij“ doda naslednja točka:

„Postopki za vsa ustrezna dovoljenja za izgradnjo, razširitev, spremembo namena in upravljanje projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti, ki zajemajo vse vloge in postopke“.

(5) V Prilogi II se v tretjem stolpcu v vrstici „Projekti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij“ doda naslednja točka:

„Vsi izložki, ki se nanašajo na postopke, od priznavanja popolnosti vloge do obveščanja o celoviti odločbi o izidu postopka s strani imenovane kontaktne točke pristojnega nacionalnega organa“.

(6) V Prilogi III se doda naslednja točka:

„(8) Imenovana kontaktna točka, ki deluje kot enotna kontaktna točka v skladu s členom 4 Uredbe [NZIA].“

Člen 38
Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati ... [dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*].

Uporablja se od [datuma začetka veljavnosti].

Do [dve leti po datumu začetka uporabe te uredbe] se člen 19(1) uporablja le za naročila, ki jih sklenejo osrednji nabavni organi, kot so opredeljeni v členu 2(1), točka 16, Direktive 2014/24/EU in členu 2(1), točka 12, Direktive 2014/25/EU, ter za naročila z vrednostjo, ki je enaka ali višja od 25 milijonov EUR.

Člena 20 in 21 se uporabljata od [24 mesecev po datumu začetka veljave te uredbe].

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament

Za Svet

predsednica

predsednik/predsednica

PRILOGA X

Neizčrpen seznam končnih proizvodov in posebnih komponent, za katere se šteje, da so primarno uporabljeni za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij

	Strateške neto ničelne tehnologije	Komponente, ki so primarno uporabljene za te tehnologije
1. Tehnologije sončne fotovoltaike in sončne toplotne energije	Sončna fotovoltaika	Solarni fotovoltaični modul Solarne fotovoltaične celice Silicijeve rezine Solarni fotovoltaični razsmernik Solarno fotovoltaično steklo Komponente, povezane s pomožnimi tehnološkimi sistemi
	Sončna termična energija	Sončni kolektorji Koncentrirana sončna elektrarna Solarna termična ogledala Solarne termične leče Stolp (za staljeno sol) Toplotni izmenjevalnik Nosilec toplote Toplotni motor (parna turbina)

		Električni generator
2. Tehnologije vetrne energije na kopnem in energije iz obnovljivih virov na morju	Vetrna energija	Lopaticice Ohišje Trajni magneti Menjalnik Gredi Električni generator Krmilnik Ležaji Stolp Komponente, povezane z bilanco naprave
	Energija valovanja	Površinski plovci Navpično stojalo Reakcijske plošče Namestitev za sisteme za odjem moči Sistem za privez/fondal Generator Hidravlični sistem

		<p>Frekvenčni pretvornik</p> <p>Transformator</p> <p>Krmilni sistem</p>
	Energija plimovanja	<p>Pilot</p> <p>Konzola</p> <p>Ohišje</p> <p>Plimski zmaji</p> <p>Pritrditev priključne gredi</p> <p>Sistem za privez/fondal</p> <p>Generator</p> <p>Menjalnik</p> <p>Dvižni drog</p> <p>Hidravlični sistem</p> <p>Frekvenčni pretvornik</p> <p>Transformator</p> <p>Krmilni sistem</p> <p>Rotorji</p>
3. Tehnologije baterij/shranjevanja	Baterija	<p>Anode</p> <p>Katode</p> <p>Elektroliti</p> <p>Izločevalniki</p> <p>Polje</p> <p>Moduli</p>

		<p>Paketi</p> <p>Sistemi za upravljanje baterij</p>
	<p>Tehnologije shranjevanja</p>	<p>Shranjevanje toplote</p> <p>Gravitacijsko shranjevanje</p> <p>Shranjevanje pod tlakom</p> <p>Kinetično shranjevanje</p> <p>Ventili</p> <p>Oprema za elektronsko krmiljenje</p> <p>Črpalke</p> <p>Toplotni izmenjevalniki</p> <p>Rezervoarji</p> <p>Sprejemniki</p> <p>Staljene soli</p>

4. Tehnologije toplotnih črpalk in geotermalne energije	Toplotne črpalke	Toplotna črpalka Uparjalnik Kondenzator Kompresor Premaz v prahu Toplotni izmenjevalnik Ventili Črpalke Ventilatorji (Sintetična) hladilna sredstva
	Geotermalna energija	Krožne črpalke Oprema za ekstrakcijo toplote Parne turbine Ekspanzijska turbina

5. Elektrolizatorji in gorivne celice	Elektrolizatorji	<p>Anode</p> <p>Elektrolizatorji</p> <p>Katode</p> <p>Katalizatorji</p> <p>Membrane</p> <p>Elektroliti</p> <p>Bipolarne plošče</p> <p>Kompresorji</p> <p>Sistemi za čiščenje vode</p> <p>Sušilniki</p> <p>Porozni sloj GDL</p> <p>MEA-sklop</p> <p>Komponente, povezane s pomožnimi tehnološkimi sistemi</p>
	Gorivne celice	<p>MEA-sklop</p> <p>Membrana</p> <p>Plinska difuzija</p> <p>Anode</p> <p>Katode</p> <p>Elektroliti</p> <p>Katalizatorji</p>

		<p>Bipolarne plošče</p> <p>Celične tesnilne mase</p>
6. Tehnologije trajnostnega bioplina/biometana	Tehnologije trajnostnega bioplina/biometana	<p>Membrane</p> <p>Elektronske komponente</p> <p>Gnilišča/rezervoarji za fermentacijo</p> <p>Materiali in obloge, odporni proti koroziji</p>
7. Tehnologije zajemanja in shranjevanja ogljika	Tehnologije zajemanja in shranjevanja ogljika	<p>Oprema za zajemanje točkovnega vira</p> <p>Trdni adsorbenti</p> <p>Vodne osnovne raztopine</p> <p>Membrane</p> <p>Kompresijska oprema</p> <p>Cevovodi</p> <p>Oprema ali vozila za prevoz CO₂</p> <p>Oprema za vbrizgavanje</p>

8. Tehnologije (električnega) omrežja	Tehnologije (električnega) omrežja	<p>Vodniki, kabli, stolpi, drogovi, izolatorji</p> <p>SCADA/Sistemi upravljanja z energijo</p> <p>Transformatorji (moč in merjenje)</p> <p>Oprema za avtomatizacijo transformatorskih postaj</p> <p>Stikalne naprave</p> <p>Baterije kondenzatorjev, zbiralni vodniki</p> <p>Sistemi za upravljanje baterije</p> <p>Elektronske plošče</p> <p>Komponente in oprema za močnostno elektroniko, vključno s tehnologijo enosmernega toka</p> <p>Krmilne in komunikacijske komponente (moduli GPRS, programirljivi logični krmilniki (PLC) in drugi posebni krmilni sistemi, senzorji)</p>
---------------------------------------	---------------------------------------	---